

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स

आनन्दभूमि

THE ANANDA-BHOOMI

(The Only Buddhist Monthly Magazine of Nepal)

बुद्धधर्म सम्बन्धी नेपालको
एकमात्र मासिक पत्रिका

ज्याःपुन्ही

वार्षिक रु. १५।- प्रति रु. २।-

बुद्ध सम्बत् २५२७
नेपाल सम्बत् ११०३
वर्ष ११

— ज्येष्ठ पूर्णिमा
— तृतीया
— अंक २

विक्रम सम्बत् २०४०
1983 A. D.
Vol. 11

— आषाढ
— June
— No. 2

“आनन्दभूमि” को नियम-

- (१) “आनन्दभूमि” आनन्दकुटी विहार गुठीद्वारा प्रकाशित हुने नेपालका एकमात्र बुद्धधर्म सम्बन्धी मासिक पत्रिका हो । यो प्रत्यक्ष पूर्णिमाको दिनमा निस्कनेछ । यसको आजीवन ग्राहक-शुल्क रु. १५०।- र वार्षिक ग्राहक-शुल्क रु. १५।- मात्र छ । जूनसुकै महीनामा पनि ग्राहक बन्न सकिन्छ । वार्षिक-ग्राहकलाई पूरा १२ बढा अङ्क प्राप्त हुनेछ । एक प्रतिको रु. २।-
- (२) यसमा बुद्धधर्मसंग सम्बन्धित विषय छापिने छ ।
- (३) लेखकद्वारा प्रकट भएको कुनै पनि विचारमा लेखको उत्तरदायित्व लेखक ने हुनेछ । सम्पादक-मण्डल हुनेछैन ।
- (४) लेखकले नेपाली, नेपालभाषा र अंग्रेजीमध्ये कुनै पनि भाषामा लेख पठाउन सवतुहुन्छ र पठाइएका लेख फिर्ता पठाउने व्यवस्था गर्न नसकिने भएका ले लेखको प्रतिलिपि आफूसंग राखी पठाउन अनुरोध छ ।
- (५) लेख पठाउँदा पूरा साइझको कागजमा एकपटि मात्र लेखेर पठाउनुपर्नेछ ।
- (६) ग्राहक शुल्क, विज्ञापन तथा ब्रवन्ध सम्बन्धी पत्र व्यवस्थापकको नाउँमा पठाउनुहोला । पत्र व्यवहार गर्दा आपनो ग्राहक संख्या तथा नाम, ठगाना रास्तारी लेखिएको हुनु जरूरी छ । ठगाना हेरफेर हुने भएमा एक महीना अपार्वे व्यवस्थापकलाई सूचना दिनुहोला । पत्रिका समयमा नपुगे सूचना दिनै कुगा गर्नुहोला ।
- (७) कुनै पनि लेख प्रकाश गर्ने वा नगर्न अधिकार सम्पादकमै रहनेछ ।

आनन्दभूमि कार्यालय, आनन्दकुटी, स्वयम्भू, काठमाडौं ।

विषय-सूची

बुद्ध-बचन	१	सम्पादकयात पाँ	१७
कल्याणमित्रता	२	छि स्यूला थे ?	१८
बुद्धधर्मको संक्षिप्त इतिहास	३	What Vaishakh Full moon Day is	
विचार गर	६	to us Nepalese !	19
बौद्धधर्म र गृहस्थ सुख	७	Our Buddha	20
सोशान	१०	Socio-Cultural Aspects of Theravada	
भावना	१२	Buddhism in Nepal	21
धेरा	१३	सम्पादकीय	22
स्पागू बल	१४	बौद्ध-गतिविधि	23

आपाण छद्दु धूमिका

प्रधान सम्पादक
भिक्षु कुमार काश्यप

सम्पादक
सुवर्ण शाक्य
प्रकाश वज्राचार्य

व्यवस्थापक
भिक्षु महानाम

प्रकाशक
आनन्दकुटी विहार गुठी
स्वयम्भू, काठमाडौं
फोन नं. १४४२०

महाबग—विनयपिटकबाट :-

“चरथ भिक्खुवे चारिकं बहुजन हिताय
बहुजनसुखाय लोकानुकम्पाय अत्थाय हिताय
सुखाय देवमनुस्सानं । देसेथ भिक्खुवे धर्मं
आदिकल्याणं मज्जेकल्याणं परियोसान
कल्याणं सात्थं सव्यञ्जनं केवलं परिपुण्णं
परिसुद्धं ब्रह्मचरियं पकासेथ ।”

भिक्षुहरू ! बहुजन हितको लागि बहुजन
सुखको लागि, विश्वमाथि दयाको लागि, देव र
मनुष्यहरूको हित, सुख र कामको लागि संचार
गर । भिक्षुहरू ! आरम्भ, मध्य र अन्त्य समयसम्म
कल्याण हुने धर्मको अर्थ र भाव सहित उपदेश
दिएर सम्पूर्ण परिशुद्ध ब्रह्मचर्य (धर्म) को प्रकाश
गर ।

प्रेम नगर । प्रेमीको वियोग नै दुःख हो । प्रिय र अप्रिय दुखै न हुने व्यक्तिलाई
बन्धन हुनेछैन ।

—भिक्षु अमृतानन्दद्वारा संपादित
बुद्धकालीन श्रावक चरित्रबाट

कल्याणमित्रता

श्रावस्त्रीमा* ।

आयुष्मान् सारिपुत्र भगवान् रहनुपरेको ठाउँमा
जानुभयो । त्यहाँ पुणेपछि भगवान्त्वाई अभिवादन गरी
एक छेउमा बस्नुभयो र भगवान्सँग यस्तो भन्नुभयो—

“भन्ते ! यी सबै ब्रह्मचर्य (=मार्गज्ञान) हरू—
कल्याणमित्र, कल्याणसहायक तथा कल्याणचिन्तकके
आश्रयबाट उपलब्ध गर्न सकिन्छ ।”

“साधु! साधु!! सारिपुत्र ! सारिपुत्र ! यी सबै ब्रह्मचर्यहरू
कल्याणमित्र, कल्याणसहायक तथा कल्याणचिन्तकके
आश्रयबाट उपलब्ध गर्न सकिन्छ । सारिपुत्र ! कल्याण
मित्र, कल्याणसहायक तथा कल्याणचिन्तक भिक्षुले नै
आर्यअष्टाङ्गिक मार्गको भाविता गर्नेछ, आर्यअष्टाङ्गिक
मार्गको बहुलीकृत गर्नेछ भन्ने आशा लिन
सकिन्छ । सारिपुत्र ! कसरी कल्याणमित्र, कल्याण
सहायक तथा कल्याणचिन्तक भिक्षुले आर्यअष्टाङ्गिक
मार्गको भाविता गर्छ ? कसरी आर्यअष्टाङ्गिक मार्गको

बहुलीकृत गर्छ ? सारिपुत्र ! यहाँ भिक्षुले विवेक निश्चित,

बैराग्य निश्चित, निरोध निश्चित तथा उत्तरंपरिनामो
सम्यग्बृष्टि, सम्यक्संकल्प, सम्यग्बाचा, सम्यक्कर्म,
सम्यक्—आजीव, सम्यग्बाधाम, सम्यक्समृति तथा
सम्यक्समाधिको भाविता गर्छ र बहुलीकृत गर्छ ।

सारिपुत्र ! यसरी कल्याणमित्र, कल्याणसहायक तथा
कल्याणचिन्तक भिक्षुले आर्यअष्टाङ्गिक मार्गको भाविता
गर्छ । यसरी आर्यअष्टाङ्गिक मार्गको बहुलीकृत गर्छ ।

सारिपुत्र ! यस पर्यायले पनि बुझन सक्नुपर्छ कि यी
सबै ब्रह्मचर्यहरू—कल्याणमित्र, कल्याणसहायक तथा
कल्याणचिन्तकहैं आश्रयबाट उपलब्ध गर्न सकिन्छ ।

“सारिपुत्र ! म जस्तो कल्याणमित्रहाँ आएर
जन्मिने सत्वहरू जन्मबाट परिमुक्त हुन्छन्; जराजीर्ण
हुने सत्वहरू जराजीर्णताबाट परिमुक्त हुन्छन्; व्याधि
हुने सत्वहरू व्याधिबाट परिमुक्त हुन्छन्; शोक परिदेव
दुःख दौमनस्य हुने सत्वहरू शोक परिदेव दुःख दौमन-
स्यताबाट परिमुक्त हुन्छन् । सारिपुत्र ! यस पर्यायले
पनि बुझन सक्नुपर्छ कि यी सबै ब्रह्मचर्यहरू कल्याण-
मित्र, कल्याणसहायक तथा कल्याणचिन्तकके आश्रयबाट
उपलब्ध गर्न सकिन्छ ।”

* सं. नि. IV. पृ. ५ सारिपुत्रसुत्त, मग्गसंयुतं अ. क. III. पृ. १०६.

संशोधन

यस पत्रिकाको वर्ष ११, अङ्क १ को पृष्ठ १५ मा भिक्षु अमृतानन्दको फोटो ब्लकमुनि ‘आनन्दकुटी विहारका
संस्थापक’ भएको मा ‘आनन्दकुटी विहारगुठीका संस्थापक’ भनी सच्याई पढ्नुहुन अनुरोध छ ।

—संपादक

बुद्धधर्मको संक्षिप्त इतिहास

-शशिनाथ ठाकुर

भगवान् बुद्धले जे जति उपदेशहरू दिए ती सबै मौखिक नै थिए । पछि उनका शिष्यहरूले उनका उपदेशहरूलाई संग्रह गरी ग्रन्थको रूप दिए । ४८३ ई. पू. भगवान् बुद्धको महापरिनिर्वाण पछि काश्यप, उपालि र आनन्दादि शिष्यहरूले राजगृहमा मगधाधिपति अजात-शत्रुको संरक्षणमा एउटा ठूलो संगीति (सम्मेलन) को आयोजना गराए जसमा भगवान् बुद्धका सम्पूर्ण उपदेशहरूको संग्रह भयो । यो उपदेश संग्रह पालि भाषामा छ । यो तीन भागमा विभक्त छ, जसलाई त्रिपिटक भन्दछन् । (१) सुत्त (सूत्र) पिटक, (२) विनय पिटक र (३) अभिधर्म पिटक । भगवान् बुद्धका शिष्य आनन्दको सहायताबाट सुत्तपिटक र उपालिको सहायताबाट विनय पिटक संकलन भयो । सुत्तपिटक अःतर्गतको “मात्रिका” नामक दार्शनिक ग्रन्थको विरतार पछि अभिधर्मपिटकको निर्माण भयो । यी तीनवटे पिटकहरू बुद्धधर्मको सर्वश्व छन् । ती तीन पिटकहरूमध्ये सुत्तपिटकमा बुद्धको उपदेश, विनय पिटकमा आचार विचार र अभिधर्म पिटकमा दार्शनिक सिद्धांतहरूको प्रतिपादन छ । सुत्तपिटकमा पाँच निकाय (सूत्र समूह) छन् । यथा द्वार्घ निकाय (ख) मञ्जिस्म (मध्यम) निकाय (ग) संयुक्त निकाय (घ) अङ्गुत्तर निकाय र (ङ) खुद्रक (क्षुद्रक) निकाय छन् । खुद्रक निकायमा अतिखुद्र र क्षुद्रहरूको कथा स्वरूप ४२२ गाथाहरू छन् जसलाई ‘धर्मपद’ भन्दछन् । एवं यसै भित्र भगवान् बुद्धका पूर्वजन्मस्ति सम्बन्धित

५५० कथाहरू छन् । यी कथाहरू बौद्धसम्प्रदायमा अत्यन्त प्रसिद्ध छन् । यस अतिरिक्त खुद्रकपाठ, उदान, इति-वृत्तक, सुत्तनिपात, विमानवायु, पेतवत्थु, थेरगाथा, थेरीगाथा, निदेश, पटिसम्भिदामग, उदानवंश र चरिया पिटक आदि ग्रन्थहरू छन् ।

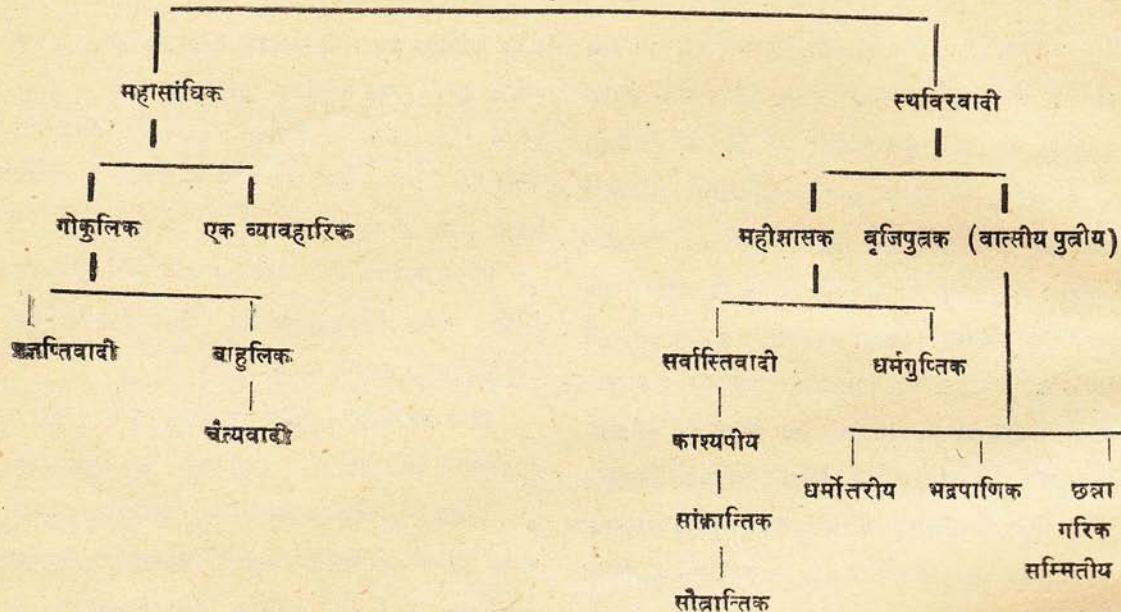
विनयपिटकका तीन अङ्गहरू छन् :- (१) मोवख (मोक) (२) भिक्खुपातिमोक्ष, भिक्खुणीपातिमोक्ष (३) महावग्ग, चूलवग्ग परिवार वास ।

अभिधर्मपिटक अन्तर्गत सातवटा ग्रन्थहरू छन् । (१) पुगल पञ्चाति, (२) धातुकथा (३) धर्मसंगति (४) विभंग (५) पटठान प्रकरण (६) कथावत्थु र (७) यमक नागसेन कृत मिलिन्द पञ्चांगो पनि आपनो विषयक वैशिष्ट्यले त्रिपिटकको समानता धारण गर्दछ ।

यसरी जब तीनवटे पिटकहरूको संग्रह भएपछि करीब भगवान् बुद्धको महापरिनिर्वाणको १०० औं वर्ष पछि कालाशोक राजाको संरक्षणमा वैशालीको बालुकाराम रेवत महास्थविरको नायकत्वमा द्वितीय संगीति भयो । यस संगीतिमा भिक्षुहरूका बीच विनय नियमबारे मतभेद भयो । यस मतभेदलाई दूर गर्नको निमित्त प्रयास भयो । तर त्यो प्रयास सफल हुन सकेन । अनि रेवत महास्थविर, सर्वकामी महास्थविर यश महास्थविर आदि महास्थविरहरूको परम्परालाई नमानेर एउटा अर्क संगीतिको आयोजना शरे ज.समा

१००० भिन्नहरू सम्मिलित थिए। यिनीहरू धेरे यानका अनेहों शाखा उपशाखाहरू हुँदे गए र अन्तमा यो संख्यामा भएका हुनाले आफूलाई महासांघिक भन्न थाले। जस्ता १८ वटा भागमा विभक्त भए। प्राचीनहरू थेरवादी भए। यो दुबैलाई क्रमशः महायान पालि कथाबत्युको अनुरूप बृद्धधर्मका निम्न अठार ४ हीनयान नामले भनिन्छ। पछि जति जति दिन बित्तै गयो भैदहरू छन्:-

बौद्धधर्म

यसरी बौद्धधर्म आ-आपनी शाखा प्रशाखा सहित विश्वमा फैलिन थाल्यो। बौद्धधर्मको विकास अशोकको समयमा भयो। तृतीय शताब्दीसम्म पुरानो अठारे निकायको प्रधानता थियो। जसमा उत्तर भारत काश्मीर र गान्धारमा क्रमशः सर्वास्तिवादीहरूको प्रचार भयो। दक्षिण भारतमा महीशासक र सम्मतीय निकायहरूको प्रधानता थियो र सिंहलीमा केही समयसम्म धर्मगुणितकहरू पनि बडे तर त्यहाँ तर्हि स्थविरवादीको प्रधानता रह्यो। चैत्यवादी (चेतीय) निकाय धान्यकूटमा (आन्ध्र प्रदेशमा) थियो। त्यसैले त्यहाँ पूर्वशैलीय, अपरशैलीय, सिद्धार्थक र राजगिरि नामक बौद्धसम्प्रदायहरू थिए जसबाट महायानको विकास ईस्वी सन् को आरम्भमा भयो।

भारतमा जैनधर्म र विशेष गरेर ब्राह्मणधर्मसित बौद्धधर्मको विचार सम्बन्धी ठूलो संघर्ष भयो। त्यस पछि फेरि युनानीहरूसित सम्पर्क भयो। बौद्धधर्मले सबैको स्वागत मन्यो। यसन अत्यन्त सम्भ्य र सुसंस्कृत जाति थियो। त्यसमा अफ्लातोन अरिस्तातिल जस्ता महान् वार्षिकिहरू थिए। यो सबैको अर्थात् स्वदेशी विदेशी दुबैको प्रभाव बौद्धधर्म माथि परचो र यसे प्रभावमा आएर महायान पहिले अन्तसलिला सरस्वती जस्तै भित्र-भित्र बगिरहो र पछि प्रभावशाली भएर बाहिर प्रकट भयो। ई० को चतुर्थ शताब्दी तन्त्रयान (वज्र्यान) यसै

महायान शाखाबाट विकसित हुन थाल्यो र आठौं शताब्दीमा आएर ८४ सिद्धहरूको परम्पराको प्रादुर्भावका साथै तन्त्रयान पनि आपनो विकासको पराकाठामा पुग्यो ।

नेपालमा महायान धर्मको महत्वपूर्ण स्थान छ । तन्त्रयान र बज्यान पनि पूर्ण विकसित अवस्थामा छन् । नेपालमै शास्त्रमुनिको घर र जन्म भएको हुनाले संसारका बौद्धदेशहरूमा नेपालको विशिष्ट स्थान हुनु स्वाभाविक हो । यद्यपि भगवान् हुद्धको जन्म लुमिदमी अञ्चलको लुमिदनी बन्ना भयो तर उनको शिक्षादीक्षा र धर्मप्रचार आदिको केन्द्र प्रमुखरूपमा भारत ने रहो । उनको बुद्धत्व प्राप्त बोधगयाको बोधिवृक्षमुनि भयो र प्रथम उपवेश सारनाथ बाराणशीमा भयो । यहाँसम्म कि परिनिर्वाण पनि उत्तरप्रदेशको देववरिया जिल्लाको कुशीनगर भन्ने ठाउँमा असी वर्षको उमेरमा भयो । भगवान् बुद्ध आपनो जन्मभूमि नेपाललाई आपना उपदेशमृत पिलाएर देवत्व रूपमा प्रस्थान गरे । यहाँ बुद्धधर्मको प्रचार प्रसार प्रचुर मात्रामा भयो । तर यति विकसित अवस्थामा बौद्धधर्म भएपनि यो निश्चित रूपमा भन्न गाहो छ कि यसको प्रवेश नेपालमा कहिले भयो । यो त निश्चित छ कि उनले आपनो प्रथम उपदेश सारनाथमा दिए जसलाई धर्मचक्र प्रबर्तन भन्दछन् । पछि बुद्ध स्वयं प्रचारको लागि नेपाल आएका थिए । इ. पू. तृतीय शताब्दीका सम्राट् अशोकले बुद्धधर्मको विस्तार गरे । उनले आपनो छोरा महेन्द्र र छोरी सञ्ज्ञमित्रालाई दूर-दूरका देशहरूमा धर्म प्रचार गर्न पठाए । उनले नेपालमा आई भगवान् को पवित्र जन्म-सूमिको स्मृति रक्षाको लागि एउटा लेखयुक्त स्तम्भ निर्माण गराए । साथै उनले आपनी छोरी चारूमतीको विवाह पनि नेपालका राजकुमार देवपालसित गराए ।

चारूमतीले नेपालमा अनेको स्तूप र विहार बनाउन लगाईन् र आफैले बनाएका विहारमा उमी भिक्षुणी भएर बसीन् । उनको सृत्यु पनि त्यहीं भयो । चारूमती बसेको विहारको ध्वंशावशेष अहिले पनि काठमाडौंको चारूहितमा छौंदैछ ।

नेपालमा रथुको नाउं गरेका एक महान् राजा थिए । उनले नेपाल उपत्यकामा प्रथम पटक आर्य-संकृतिलाई बौद्धधर्मको साथै प्रवेश गराई स्वागत गरे । लिच्छवि राजा बृद्धदेवले नेपाल उपत्यकाका बौद्ध संस्कृतिलाई विस्तृत गरेको देखिन्छ । यस अतिरिक्त प्रायः जरतो लिच्छवि राजाहरूले नेपालमा बौद्धधर्मको प्रचार प्रसारमा प्रयास गरेका थिए । लिच्छवि राजा मानदेवले विशाल बौद्धस्तूप निर्माण गर्न लगाएका थिए । एवं प्रकारले लिच्छवि राजाहरूले नेपालमा बौद्धधर्मको प्रचार र प्रसारका लागि बौद्धविहार स्तूप र बुद्धका सूतिहरू बनाउन लगाएका छन् । भशोकले जसरी बौद्धधर्म प्रचारार्थ आपनी पुत्री संघमित्रालाई श्री लंका पठाएका थिए र चारूमतीको विवाह नेपालमा गराएका थिए त्यसरी अंगुवत्ति आपनी छोरी शृकुटीलाई तिब्बत सच्चाट खड्कचड गस्पोसित विवाह गराई तिब्बतका बौद्धधर्मको प्रचार गर्न पठाए । शृकुटी नेपालबाट तिब्बतको लागि सन्देशको रूपमा भगवान् हुद्धको सूति लिएर गएकी थिईन् र आपनो अर्थक प्रयास पनि बौद्धधर्मको प्रचार प्रसारमा लगाईन् । अंगुवर्मी कालीन नेपाललाई चीनी यात्री हुएनसांगले सम्मानपूर्वक बयान गरेका छन् ।

इशाको तेहीं शताब्दीदेखि १५ थों शताब्दीसम्मका खस राजा क्राचल्ल मल्लदेखि लिएर १५ थों शताब्दीका खसानका राजा खलकहरू बौद्ध थिए भन्ने कुरा ५ सय वर्षबाट थाहा हुन आउँछ । साथै क्राचल्ल मल्लका

समकालीन कलाकार बलबाहु (धरनिको) नेपालबाट खीनका तत्कालीन राजा कुबलाई खाँको निमन्वणामा खीन गई अनेकों चमत्कारपूर्ण बौद्धविहार र बौद्ध मूर्तिहरू बनाए । यसबाट तत्कालीन बौद्धधर्मको प्रचार र प्रसारबाट नेपालको बौद्धधर्मप्रतिको आश्चर्य स्पष्ट रूपले व्यक्त हुन्छ । ईसाको १७ औं शताब्दीतिर कान्तिपुरका राजा प्रतापमल्ल साहित्य, संगीत र कलाप्रेमीको साथे तान्त्रिक थिए । उनी बौद्धतन्त्रमा बढ़ी आस्था राख्दथे भन्ने कुरा इतिहासबाट थाहा हुन्छ । बौद्धधर्मप्रति उनको आस्था कतिको थियो भन्ने कुरा उनले बनाएको स्वयम्भू स्तुति "लायू बहि" नामको बौद्धविहार बनाएकोबाट थाहा हुन्छ । त्यस पछि नेपाललाई एकीकरण गरेका र एउटा नौलो एवं विशाल राज्य खडा गरेका थी ५ बडामहाराजाधिराज पृथ्वी नारायण शाहबाट पनि जातीय भेदभावलाई स्थानेर मगर र बौद्धधर्मविद् भी गुरुङ हानलाई आफ्ना सेनिकमा भर्ना गरेका थिए । उनीबाटै नुवाकोट स्थित स्वयम्भू विहारको जीर्णोद्धार गराए र स्थगित भइराखेको सम्यग्दान केरि १२ वर्षमा एकचोटि छलाउने योजना प्रदान गरेका थिए ।

आधुनिक नेपालमा बौद्धतंस्कृतिको प्रचार र प्रसारमा रुचि देखाउने र बौद्धधर्ममा आस्था देखाउने राजा थी ५ महेन्द्रबाट चतुर्थ विश्व द्वौद्धर्म सम्मेलन गराएर सम्पूर्ण बौद्ध जगत्कालाई नेपालका सुपुत्र गौतम बुद्धलाई चिन्न प्रयास गरेका थिए । त्यस्तै वर्तमान महाराजाधिराज थी ५ वीरेन्द्रबाट पनि सबै धर्ममा सुरुचिपूर्ण आस्था राखिबद्देको छ ।

यसरी धेरै प्राचीन कालदेखि आजसम्म देखाइएका र देखाइरहेका विभिन्न क्रियाकलापहरूबाट बौद्धधर्मप्रति नेपालमा कतिको आस्था एवं प्रचार प्रसार छ भन्ने कुरा ठलंजिन्छ ।

विचार गर

-ज्ञानशोभा शाक्य
धरान

विचार गर भन एकाग्र गरी

बुद्धको भावनालाई

किन त्याग्यो राजपाट उसले

के को कमी थियो गौतमलाई ।

गौतमले प्राप्त गरेको, बोधिज्ञानले
सर्वज्ञ बुद्ध भनी कहलाए

दुःखको मार्ग, पत्ता लगाई
निरोध गर्ने मार्ग बताए ।

आज त्यही ज्ञान धर्तीमा बिलायो

शान्ति शान्ति भनेर हामी तृष्णामा भुलेका
जाएर हेर तृष्णाबाट धन दौलत त्यागी

अंहभाव छोडेर तेरो मेरोलाई पन्छाई ।

अनि पाउनेछौं बुद्धले पाएको
शान्तिको मार्ग निर्वाणलाई

हैन भने फैसिने रहनेछौं
जग्मरणको भव सागरमा ।

बौद्धधर्म र गृहस्थ सुख

- ज्योति शाक्य
कालिङ्गपोद

बौद्धधर्ममा दर्शाइएका त्याग, विराग, सहनशीलता सहिणुता एवं परोपकारका भाव अनि नियमहरू पढी सुनी कतिपय मानिसहरू यस्ता पनि छन् भन्ने विचार प्रकट गर्दछन् । उनीहरू सोचदछन् देविक कामधन्दामा लागेर परिव्रम गर्नेहरूलाई यो धर्मसिद्धान्त अपनाउनु कठिन मात्र होइन अव्यावहारिक पनि छ र यो धर्म त केवल उनीहरूले मात्र पालन गर्न सक्छन् जो सांसारिक रहन सहनबाट अलग्ये रह्यछन् अथवा जसलाई बिहार-गुम्बामा एकान्तमय जीवन यापन गर्ने सोभाग्य प्राप्त छ । हुनपनि ‘सिगालोवाद सूत्र’ जस्तो एक दुई सूत्र बाहेक बुद्धका प्रायः ‘जम्मे जसो उच्छेष भिक्षु-हरूलाई मात्र सम्बोधन गरी दिइएको उल्लेख बौद्ध ग्रन्थहरूमा पाउँदा त्यस्तो विचार आउनु अस्वाभाविक पनि होइन । फेरि यस्ता मानिसहरू पनि छन् जो भग्नान् कि बौद्धधर्ममा केवल गहन दार्शनिक तत्त्व समीक्षा तथा उच्चनैतिक सिद्धान्त प्रतिपादन गरिएको मात्र हुन्छ र मानिसका निमित सामाजिक एवं आर्थिक हितका विषयहरूप्रति उपेक्षित दृष्टि लिइएको छ । तर आनन्दीन गरी बुद्धका शिक्षाहरू अध्ययन गर्ने विद्वानहरूका कथनानुसार उपयुक्त विचारहरू यथार्थ छन् र यी कुराहरूले बौद्धधर्मप्रति एक पक्षीय दृष्टिकोण मात्र ब्यक्त गर्दछ ।

मानिसहरू सबै सुख-शान्ति र आफ्नो हित नै आहम्बन्धन् । भगवाम् बुद्धलै पनि समस्त मानव जातिका

कल्याणका निमित नै धर्मचक्र प्रवेतन गर्नुभएको यिथो । तसर्थं साना-ठूला, स्त्री-पुरुष, धनी-गरीब सबैले यो धर्म अपनाउन नसक्ने कुरो हुनै सक्तैन । यो धर्मानुसार जीवन यापन गर्नु कसै कसैका लागि कठिन हुन सक्छ तर असंभव कदापि होइन । यद्यपि शुद्धनैतिकतापूर्ण पवित्र मार्ग नअपनाए बास्तविक अर्थमा जीवन सुखमय बनाउन सकिँदैन भन्ने कुरो यो धर्मले बुझाउँदै तर अर्को तिर भौतिक वा आर्थिक दृष्टिले दयनीय स्थिर र अमानवीय कठोर नियंत्रण माल्ह रहेर पनि यस्तो धार्मिक जीवन बिताउनु कठिन छ भन्न तथ्य पनि हामी बुद्धका उपदेशहरूमा पाउँछौं । भौतिक सम्पन्नता मात्र नै जीवनको लक्ष्य होइन तर परमोच्चमहान् साधका मार्गमा सुविधा पुऱ्याउने साधनको रूपमा यस्तो सम्पन्नताको सहुपयोग हुन सक्तैन भनी निसंसंकोच भन्न पनि सकिँदैन । ‘भोकाएको मानिसलाई पाहिले भरपेट भोजन आहिन्छ, धर्मोपदेश होइन । भोक सबैभन्दा ठूलो रोग हो’, र साथै ‘आरोग्य परम लाभ हो’ भन्ने बुद्धबचन त धम्मपद मा छोदेछ । अर्थात् भोक र रोगको सामना गर्न सकिने साधन विना जीवन रूपी माडीलाई धर्म-पथमा सहजै अघि बढाउदै लज्जे अपेक्षा गर्न सकिँदैन । गृहस्थ जीवन को कुरो छाडेर ध्यान-समाधिरत एकान्तसेवी साधक लाई समेत केही सीमित रूपमा नै किन नहोस् भौतिक सुविधा प्रयोजनीय छ भन्ने आशय मञ्जुरमतिकायदृक्कथा

पपच्चसुदनिमा वर्णित कुराहरूबाट बुझिन्छ ।

सामाजिक र आर्थिक विषय सम्बन्धी बुद्धका विचारसित पनि हामी अवगत रहनुपर्ने देखिन्छ । दीर्घ निकायको चक्रवर्ति हिसानाद सुत अनुसार दरिद्रता पनि एउटा यस्तो स्थिति हो जसले गर्दा चोरी, हिसानाद, क्रूरता, व्यभिचार, ठगी, द्व्यल कपट जस्ता अपराधहरू फस्टाउन थाल्दछन् । प्रकार प्रकारका दण्ड दिने विधान-हरूले मात्र यस्ता असामाजिकत्वहरू स्थायी रूपले दमन गर्न असंभव हुन्छ । यस्ता हुष्प्रवृत्तिहरू निर्मूल गर्न मानिसका आर्थिक स्थितिमा सुधार ल्याउनुपर्ने संकेत दिएको कुटदन्त सुसमा पाइन्छ । कृषकहरूलाई आवश्यक चामग्री र सहुलियत उपलब्ध गराएर, अन्न र अन्य पदार्थको उत्पादन बढाउने व्यवस्था व्यवसाय बाणिज्यमा लागेकाहरू लाई धन जुटाइदिने साथै श्रमिक एवं कमंचारीहरूलाई उचित पारिश्रमिक दिलाउने इत्यादि सुचारू र सुअपवर्स्थित भए मात्र सन्तोष र भय चिन्ता रहित भई शान्तिमय जीवन यापन गर्न सहज संभव हुन्छ । आर्थिक अवस्था सुदृढ पार्नु पर्ने कुरा यसरी बुद्धका शिक्षाहरूमा अवश्य पाइन्छ तर हामीले यो विसंन हुँदैन कि कति प्रकारका व्यवसाय तथा धन्धा धार्मिक जीवनका लागि अनुचित अपोग्य, अशोभनीय र अकरणीय छन् जो अष्टांगिक मार्गको सम्यग्याजीवमा वर्णित छ । संक्षेपमा 'बाँच अनि बाँचन देऊ' को सिद्धान्त अपनाउनु ने सबैको हितनिमित्त आवश्यक छ भने तथ्य बौद्धधर्ममा पाइन्छ ।

बुद्धबचनानुसार अरु एक दुई कुराहरूमा पनि ग्रह-स्थाई सुखमय जीवनका निमित्त ध्यान दिनुपर्दछ । जुन इलम वा धन्धा आफूले अपनाएको छ त्यसप्रति गृहस्थ निपुण, प्रभावकारी, इमान्दारी साथै उत्साहपूर्ण हुनुपर्दछ जसलाई बुद्धका शब्दमा 'उत्थान सम्पदा' भनिन्छ । यस्त्री कुशल साधनद्वारा आफूले पसीना बहाई कमाए-

को ज्ञनको सुरक्षा गर्नु 'आरक्ख सम्पदा' अनि लाय व्ययमा संतुलन ल्याउनु पर्ने 'समझीविकता' मा जोड दिएको हुन्छ र अनावश्यक ढंगले लोभवश संचय गर्ने वृत्ति र प्रयोजन रहित अपवर्यबाट विमुख हुनु पर्ने कुरा सजिले त्रुम्न सकिन्छ । एकपल्ट अनाथपिण्डक महाजनलाई उपदेशगर्वे भगवान् बुद्धले एक सामान्य जीवन विताउने गृहस्थका चार सुख बताए अनुसार - न्यायोचित तथा कुशल ढंगले प्रत्यु धन संचयबाट आर्थिक सुरक्षा पाउनु 'अत्यि सुख' यस्तो धन मुक्त एवं सहर्ष चित्तले आफ्नो लागि, आफ्ना परिवार, आफन्तहरू र कल्याण मित्रहरूका निमित्त अनि साथै पुण्यकारी सुकार्यमा खर्च गर्नु 'भोग सुख' सबै प्रकारका ऋणबाट मुक्त हुनु 'अनणसुख' अनि मन, वचन र तनले कुनै अकुशल कर्म हुन नदिई निर्देष र पवित्र जीवन जिउनु 'अनवज्ज सुख' भनिन्छ । यसरी आर्थिक विषयमात्रि बुद्धले उपेक्षित दृष्टि राख्नुभएको छैन भन्ने स्पष्ट छ । तर उच्च विचारको आदर्शमा आफूलाई ढाल्नु पर्ने कुरो भने अवश्य छ ।

वच्छ गोत्र नामक कुनै एक परिवाजकले स्वयं बुद्धलाई एकपल्ट सोझी यस आशयमा प्रश्न गरेका थिए तपाईंको(बुद्धको) उपदेश अनुसरण गरी उच्चस्थितिमा सफलतापूर्वक पुगेका कोही गृहस्थ स्त्री-पुरुषहरू कर्ते छन् कि ? उत्तरमा बुद्धले एक दुई मात्र होइन धेरै संख्यामा नर-नारीहरू उनले देखाउनुभएको मार्गमा हिँडी उच्च आध्यात्मिक पदमा पुगेका छन् भन्ने बुझाए का छन् । (मजिझम निकाय) । यसरी हामी देख्दौं बीघधर्म एउटा आदर्श र अनुकरणीय जीवन पद्धति हो र गृहस्थ रहेर पनि यो मार्गमा हिँड्नु असंभव लैन । यहाँ मजिझम निकायमा उल्लिखित बुद्धका प्रमुख शिष्य सारिपुत्रको वचन पनि स्मरणीय छ । उनी भन्छन्, कुनै मानिस जंगलवासी भई संयास धारण गरिरहेको भएता

पनि उसको मन अकुशल प्रिचार र क्लेशले पूणीभई
भशुद्ध हुन सक्छ तर फेरि कोही समाजभित्र वसी
संन्यासी नबने पनि मन क्लेश मुक्त एवं निमंल भएको
हुन सक्छ । त्यसो भए निश्चय ने जङ्गलबासीको भन्दा
समाज शहरमा बस्नेको त्यो जीवन नै महान् कहलाइन्छ ।
आध्यात्मिक दृष्टिको परमोत्तम श्रेष्ठ पदमा पुगेका
गृहस्थहरूको महानता पनि केही कम छैन भन्ने पनि
स्पष्ट छ । सयुक्त निकायमा इन्द्रदेव घोषणा गर्नुहुन्छ-
पवित्र धार्मिक जीवन अपनाउने श्रमणलाई मात्र होइन
तर सदा पुण्यकर्ममा रत रही शील सुसम्पन्न भई
धर्मानुसार परिवारको पालन पोषण गर्ने उपासकको
पनि उनी (इन्द्र) पूजा गर्नुहुन्छ ।

विद्वान्हरूका चित्तनशील कथनानुसार बौद्ध गृह-
स्थका निर्मित दान र त्यागको महत्ता स्वीकार्नुको अर्थं
आफू सधै सांसारिक वस्तुहरूबाट अलग रही खालि हात

बस्नु र समाजप्रति आफ्नो उत्तरदायित्वबाट विमुख
रहनु भन्ने कदापि बुझिन्दैन । मानसिक विकासका
साथ विमुक्ति सुखानुभवको ध्येय लिएर ध्यान-समाधि
जस्ता साधनमा लाग्नेहरूकालागि जन कोलाहलबाढ
अलग भई शान्त स्थानमा रहनु निःसन्देह आवश्यक
होला तर यस प्रकारको साधनबाट प्राप्त ज्ञान केवल
आपनै मुक्ति र सुखका लागि मात्र नभएर सारा मान-
वको कल्याण गर्नु पनि त हो । भिक्षुहरूलाई 'जाऊ,
बहुजनका हित र कल्याणका निर्मित चारे दिशा घुम'
भन्ने बुद्धको निर्देशन त प्रसिद्ध नै छ ।

यस प्रकार भोग विलासमा होस् वा तनमनलाई
कठोर यातना दिने साधनमा होस् दुर्वैमा अति सर्वत्र
वजंयेत्को आदर्शलिई मध्यममार्गं अनुरूप गृहस्थ
सुख सहित जीवन यापन गर्न नसकिने होइन भन्ने
सत्य हामी बौद्धधर्मका सार रूपमा बुझदछौं । ५

जन जनको मन-रञ्जनय होस् !
मन मनको जन-शान्तिमय होस् !

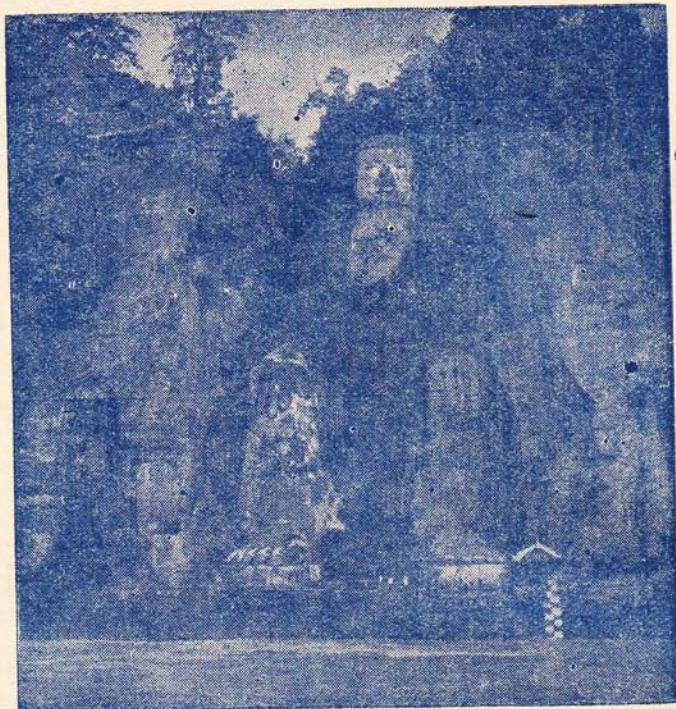
श्री ५ युवराजाधिराज दीपेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवको
शुभ-जन्मोत्सवको उपलक्ष्यमा मौसूफ सरकारको
चिरायु कामना गर्दछ ।

रेन्बो पेन्टस्

असन, कमलाढ्डी, काठमाडौं ।

लो का न

- याड़ श्यु-युन

७० मीटर लामो बुद्धमूर्ति

सछ्वान प्रान्तको दक्षिण-पश्चिमी अञ्चलमा रहेको लोगान नगरको इतिहास १,३०० वर्ष पुरानो छ । यसको प्राचीन नाम च्यातिङ अथवा च्याच्चो थियो । यो छिडई, मिनच्चाङ र तातू नदीहरूको संगममा अवस्थित छ तथा दक्षिणी सछ्वान जाने स्थलमार्ग र जलमार्गको मुख्य जंकशन हो । लिङ्गयुन पहाड र ऊपरो पहाड जसलाई एउटा नदीद्वारा लोणान नगरदेखि अलग राखदछ, नगरको प्रमुख दर्शनीय स्थान हुन् ।

लिङ्गयुन पहाडको एउटा सीधा चट्टानमा ७० मीटर लामो एक विशाल बुद्धमूर्ति कुटिएको छ । जसका दुबै तरफ दुई सणस्त्र प्रहरीहरूका मूर्तिहरू पनि खडा छन् । बुद्धमूर्तिको बायाँतिर सीधा चट्टानमा नौवटा मोड भएको एउटा बाटो बनेको छ, जसबाट पर्यटक बुद्धको शिरसम्ब पुन सक्षम । रातो रङ्गको यस

बुद्धमूर्तिको निर्माण ७१३ ई. मा थाड राजवंशमा खाएखानको जासनको आरम्भिक कालबा भएको थियो । अद्धूत अनुग्रातसाम्य भएको यस कलाकृतिको पाउका तलुवा एकदम समतल-सपाट छन् ।

एक पौराणिक कथाको अनुसार लिङ्गयुन बौद्ध विहारका भिक्षु हाइयुडले जब यो देखे कि यस तूफानी नदीमा ढुंगाहरू अक्सर डुब्ये तब यसलाई बग्गमा राख्न र सुरक्षित नौ-परिवहनको ग्यारणी गर्नको लागि उनी-हरूले एक खडा रहेको चट्टानमा बुद्धमूर्ति कुटेने सुझाव दिए । यस विशाल मूर्तिको निर्माण नौ वर्षमा पूरा गरिएको थियो । मूर्तिमा अद्धूत अनुग्रातसाम्य मौजूद छ र यसलाई बनाउन गजबको तरीका अपनाइएको थियो । उशाहरणको लामि एकगुप्त नाली ठूलो कुशलताका

साथ मूर्तिको शिरदेखि पंतप्रातक खोदिएको थियो, ताकि यस कलाकृतिलाई मौसमको कारणसे हुने सतिबाट बचाउन सकियोस् ।

ऊयओ पहाड लिङ्ग्युन पहाडको दक्षिणपूर्वमा छ । यो चारंतर्फ पानीले घेरिएको छ र हराभरा रुखहरू एवं बाँसका झुरमुटद्वारा ढाकिएको छ । यस पहाडमा ऊयओ बौद्ध-बिहारको निर्माण थाड राजवंशको मध्यकालमा गरिएको थियो । बिहारमा विभिन्न राजवंशका लिपिकला, चित्रकला, बौद्ध ग्रन्थहरू र अरु सांस्कृतिक अवशेष—हरूको अतिरिक्त सुड राजवंशका विख्यात साहित्यकार

सूतुङ पोका शिलालेख पनि छन् ।

जोशामका सुन्दर प्राकृतिक दृश्यहरू र मुख्सिद्ध बुद्धमूर्तिहरूलाई हेतु असंख्य पर्यटक आउँदछन् । उनीहरूको सुविधाका लागि लिङ्ग्युन पहाड र ऊयओ पहाडतक नियमित मोटर सेवाको व्यवस्था गरिएको छ । यसको अतिरिक्त पहाडमा चढन एक घुमाउदार बाटो र यी दुवे पहाडलाई जोड्ने एउटा क्लोलुंगे पुलको पनि निर्माण गरिएको छ ।

अनु. रोशन शाक्य

भगवान् बुद्धको धर्मलाई हामी यसै शरीरमा साक्षात् गरिन सकिने 'नगद' धर्म भन्न सक्छौं, कुनै परलोकको प्रतीक्षा गर्दै रहने 'उधारो' धर्म होइन ।

—भद्रत आनन्द कौसल्यायन

भावना

-अनगारिका माधवी

भावनाया संक्षिप्त विवरणः— भगवान् बुद्धं क्यना विज्ञायःगु लैपुमध्ये दकलय् सकलय् असुलाःगु उत्तमगु लेनु खः “भावना”। भावना मानव जीवनय् मदयकं मगाःगु छां सारतत्र खः। थोंकन्त्य् मानवतसे भावना अस्यास यानाहःपि नं द्वं मनुल। वयकःपिसं अनुभव यात हे ज्वी कि भावना धैर्युल मानव जीवनय् गुलि फाइदा याः धकाः। भावना याःम्ह व्यक्ति सिनाःलिथःथःगु तह अनुसार ब्रह्मता भुवन, अरूप लोक इत्यादि आसय् जन्म जूवनीगु निश्चय नं खः। तर मखंगु लोकया बयान स्वयाः दृष्टान्त थःगु जीवनय् परिवर्तन वैगु नि चर्चा याय्। भावना धैर्यु छां न्हचवःसा मखु, नत देखावटी धर्म खः। एव छां गम्भीरगु, मानव जीवनया सू बढय् याइगु तथा निर्वाणवादे सत्तिक अंकः वनीगु छां सारगु लैपु खः।

भावना याइम्हसिके देवु गुणः— गुम्ह व्यर्त्ति भावना पानायंके वैगु स्वभाव साधारण व्यक्ति स्वयाः चवय् लाइ। तं गुलु, खै अपो मल्हाइम्ह, मिपौगु स्वभाव मदुम्ह, गम्भीर स्वभावम्ह, छाक वचन मल्हाइम्ह, ई, व्यः स्यूम्ह, साधारण परिचित ज्ञान दुम्ह, आहारं बल शक्ति दया: शरीर हृष्टपुष्टम्ह, अल्प निद्रां शरीर हलुकाम्ह ज्वी। हानं बो चोंपित मन याउंक खै लहाना बोम्ह ज्वी। न्हचागु ज्या, खैय् नं सन्तोषभाव दुम्ह जुयाः याउंक जीवन हनीम्ह ज्वी। हानं दिन परदिन न्हून्हगु बुद्धि विकास जूम्ह ज्वी। परजनतय् उपरय् दया, माया

दुम्ह, परउपकार यापुगुली दत्तचित दुम्ह, उन्नति याय्गुली उत्साह दुम्ह, धर्मयात म्हस्यम्ह चित न्हचाबले म्ह स्यूम्ह। न्हचाबले मनय् शान्ति दुम्ह, यश कीर्ति फैलय जूम्ह इत्यादि गुणं पूर्णम्ह व्यक्ति जुयाः पिहाँ वै। यदि समय अभावं छू दिन अथवा छू समय जक भावना याःम्ह: जूसां एव चवय॒वंगु गुनय् गुरुलि गुरुलि सां गुण दुम्हजुया वै। यदि ह्यचाक्षव भावना याः सां थःगु जीवनय् दुगु स्वभाव छू परिवर्तन मवल धाःसा व केवल भौंचां जपमाला कोखायाः तपस्या याना एवंम्ह जक ज्वी। न्हचागु ज्या यातकि कित नां वै कित दां देथें ज्या यात कि ज्याला दै थें भावना यातकि देवु फल खः। एव धाःगु भरय् क्यनागु फल मखु, स्वयं अम्हं याय् बलय् बीगु अनुभव या फल खः।

मानव जीवन छां उत्तमगु जीवन धकाः विश्वं सिया चवंगु दु। व्यर्थं फुकेगु जीवन मखु, छम्हस्पापाखें यक्ष | सित हित व सुख बी फय्के मा:गु खः। याहे याय् धकाः दृढतातःसा याय् मके नं छू मदै थें मताः। तरवातावरण, अनुकूल, व्यवस्था व उद्योग युलि न्ह्यागुलि नं चूलके मा:गु जुया च्चन।

मानव जीवनय् मनूपा विवेचना यायत तलाजु (लनेगु बस्तु) छां छां मस्तिष्कय् विया तःगु दु। थुकिं परस्पर गजाःम्ह मनू गुयाय् लाःम्ह, छु तैय् अंम्ह, गुगु पत्ती याम्ह धैगु मनं लना च्चीनगु दु। मदुतुं प्रकाश याइगु पत्ती मखु ज्यां जक क्यना यंकीगु खः। एव तलाजु यानाः लः न्हचायाय् जक न्या हुतुलुं कुतुं वनी मखु,

अते त्वं हृष्टः हानाः न्या सीगु वा सास्ति ज्विके
मालो मदु । भावना छगु चित्तयात् क्षात्रुकोगु मन्त्र खः ।
अ भावनां र्घंह मनूयात् थर्विजागु स्वभाव क्षयंता
वेगु मन फहिली मदु । थुलि जीवनय् फाइदा बीगु
मन्त्र छाय् झीसं अस्थात् मयायगु ? फःसा यक्ष समय
मकुसा भतीबासां समय बड़मूल्य, उक्ति खालि समय बर-
वादया लागी व देखावटया लागी जक झीसं भावना
यायगु मदु, थःपिंस फाइदा पता लगय् यानाः अनुस—
धान याय् माल कि यानायुया सार छु खः ? भावनाय्
रस थूम्ह व्यर्क्ति उकीयात् नत तोते फे नत मयासं
चवने फे । गथे छगु वासःया अनुभव बांलाक यानाः
फाइदा पता लगय् याना तःम्हसित व वासःया बेफाइदा

न्हथाको बयान याःसा व वासः सेवन दायगु तोती
मखु छायधा;सा वं व वासः बांलाक अनुभव याना
तःगुलि मन फर्क्य याय् मफुत । उक्ति झीसं खालि आःगु
भरय् ज्या, खेय् ब्वायगु स्वयाः थम्ह है अनुभव यानाः
सार म्ह सीके फत धा;सा शिलालेखेय् किया तंगु आखः
ताः काल तू थें झीगु हृदय नं चिरकाल तक स्थिर जुया
च्वनी । ज्ञान लाभ ज्वीगु लंपु स्वंगु दु : १. स्वयाः अथवा
खनाः दैगु ज्ञान । २. न्यनाः दैगु ज्ञान ३. थम्ह अनुभव
यानाः दैगु ज्ञान खः । उकीमध्ये पाक्य जूगु ज्ञान खः थम्ह
अनुभव यानाः प्राप्त याना तंगु । उक्ति यदि सारत्व
म्हसीके गु जूसा थम्ह है अनुभव यानाः ध्यानयात् क्षात्रु-
केगु उत्तम खः ।

धेवा

— भिक्षु सुशोभन

अय् धेवा ! छ गुलि र्घंह ।
याः छंगु चाहना धन सकसितं
धनि नं दु छंगु ल्यू ल्यू गरीबत नं मदुगु मखु
सन्त महंत धाःपि नं छंगु सः न्यने यःपि कम मजू ।

अय् धेवा ? छ गुलि बल्लाःम्ह ।
छनाढययात् न खवय्के फु छं, गरीब यातला हिथं है,
ह्लीकेन फु छं उलि है, मदु छ ऊवःम्ह सुं है
दु छन्त जिगु प्रणाम, फिनिकू तापाकं है ।

अय् धेवा ! छ गुलि स्यल्लाःम्ह ।
यःगु अस्तित्व मदुसां नं, दु छंगु प्रभाव भयानकं
यःहै यःम्ह मजूमां नं, याना तल सकसितं छं यःम्ह
ध्यु बाः बाः जितः छं त्वःताः, काथ्मते जितः छं यःम्ह यानाः ।

न्यागू बल

-मंगल देवी शाक्य

[परियत्ति सद्भम्म पालक]

बोधि पविष्टय धर्म स्वीकृहयगू दु, व खः— सति
पठुन प्यंगू, सम्पत्पदान प्यंगू, इद्धिपाद प्यंगू, इन्द्रिय
न्यागू, बल न्यागू, बोकज्ज्ञ न्हयगू व मगज्ज्ञ च्यागू।

युकथं बोधिपक्षीय धर्म संक्षिप्त न्हयगू प्रकारया
दुगु जुल। उकीमध्ये थन न्यागूया विषयय् खें प्रस्तुत
जुगु दु।

बलयात युकथं वर्णन यानातःगु दु-

“परिपक्ष धर्मे बलयन्तीति बलानि”

अर्थ— विषक्ष धर्मयात कवत्यले फुगु जुया: बल धकाः
धाइ।

पालि पिटकय् उल्लेख जुया च्वंगु दु—

“अकम्पनठुने बलानि”

अर्थ— विषक्ष धर्मय् समागम जुइगु वखतय् निडर
जुया: दिथरं चबना चबनेगुयात बल धकाः धाइ।

न्यागू इन्द्रिय दुथें तुं बल नं न्यागू किसिमं दु

(१) सठदा-बल, (२) वीरिय-बल, (३) सति-बल,

(४) समाधि-बल, व (५) पञ्जा-बल।

सत्काय-दृष्टि रूपी देशयात नष्ट यायगु लागी
थुपि न्याहा सेनापति अथवा न्याहा कमाण्डरत दु। बुद्ध
शासनय् भिक्षु व उपासक पिनिगु लागी महत याइगु
व व हे न्यागू (बल) खः।

सद्भिन्दिय थेंतु श्रद्धा निगू प्रकारया दु गथेकि—
(क) प्रकृति-सठदा व (ख) भावना-सठदा।
(क) प्रकृति सठदा— भावना मदुगु प्रकृति सठदा तृणा
नाप ल्वाक ज्याःगु दान यायगु, उपासोय व्रत चवनेगु
आदि प्रकृति कुशल कर्म जक वृद्धि याइ। युकी तृणा-
यात हतय् यायगु शक्ति दइ मखु। वरु तृणां श्रद्धा-
यात हतय् याना छोइ।

तृणां प्रकृति श्रद्धायात गुकथं हतय् याना छोइ
धाःसा उदाहरण खः—

चन्द्र-सूर्य दया चवर्णागु वखतय् आकाश स्पष्टं
खने दइथे पालि पिटकय् प्यंगू अरियवंशधर्म उल्लेख
जुया च्वंगु दु, व खः—

(१) भोजन-प्रत्यय सन्तोष जुइगु।

(२) चीवर-प्रत्यय सन्तोष जुइगु।

(३) विहार-प्रत्यय सन्तोष जुइगु।

(४) भावना-प्रत्यय सुख आनन्द अनुभव यायगु।

व श्रद्धाया क्षेत्र खः।

थौं कन्हया विश्वय् व व महान् श्रद्धाया क्षेत्र
डूबय् जुया च्वंगु अवस्थाय् लाना च्वंगु दु।

ज्ञानान् लोक्य च्वंगु प्रत्यय नां जुयाच्वंगु पच्च-
आमिसय आनन्दित जुइगु, यश कीति नां जुया च्वंगु
लोकामिसय आनन्दित जुइगु, भविष्यया भव सम्पत्ति,
भोव सम्पत्ति व ऐवयं (इस्सरिय) सम्पत्ति नां जुया
च्वंगु बट्टामिसय आनन्दित जुइगु, महासागरया लखं
द्वीपयात डुब्य याइगु थेंतूं तृष्णारूपि सागरया लखं
अरिवंस नां जुया च्वंगु द्वीपयात डुब्ययाःगु प्रकट जुया
च्वंगु दु । एव जुल प्रकृति अधदाया हीनता दृष्टान्त रूपं
लोक्य खने दया च्वंगु खें खः ।

(ख) भावना-अधदा

स्वंगु प्रकारया आमिसय सुख आनन्द काय्गु,
तृष्णायात डुब्ययानाः मनया चच्चलता व क्षुधता
बिलीन मजूतले आनाषान आदि कायगता स्मृतिया
सफल अभ्यास उत्पन्न जुइगु गुगु स्थिति खः व भावना
अधदाखः ।

एव हे भावना अधदा स्वंगु प्रकारयो तृष्णारूपि
सागर डुब्य जूपि भिक्षु श्रमण व उपासकपित उत्त्रय
यायत प्यंगु अरियंस नां जुया च्वंगु द्वीप-समान जुयाः
अधदाया क्षेत्रय थ्यके फइ । वोधि पक्षीय धर्मय एव हे
अधदाया जरूरत दु ।

वीर्य-बल

निगु प्रकारया बीर्यं (पक्ति बीर्यं, भावना बीर्यं)
मध्ये वृद्धि जुइ मखुगु प्रकृति बीर्यं अलसि नाप योग्य-
तानुसार मिल्य जुयाः थुकि दान-कार्य शील-कार्यं,
ग्रन्थय अठययन याय्गु अध्यापन (स्यनाबीगु) कार्य
याय्गु आदि प्रकृति कुशल ज्यायात जक वृद्धि याइ ।

एव प्रकृति बीर्यं अलसियात हत्य याय फइ मखु ।
बल अलसि प्रकृति बीर्यंयात थःगु बसय तयाः थःगु
इशाराय प्याखं हुइका तइ । एव अलसिगुकथं
प्रकृति-बीर्यंयात पराजय याइ धींगु खें जुल ।

बुधशासनय चूलाःवःपि व्यक्तिपिसं जनन्त
संसारय सत्काय दुश्चरित्र व अपाय लोकया भागी
जुयावयागु खें सिया च्वनी ।

उगु अवस्थां मुक्त मजूतले अलसि अकुशलयात
हत्ययाय्या निर्ति भावनाय आनन्द काय्गु धर्मलिसे
हितिं लां लां वित्ययानाः भावना याय्माः धकाः
अरियंसया विधि जुया च्वंगु त्रिपिटक ग्रन्थय
चन्द्र-सूर्य थे प्रकट जुया च्वंगु दु ।

अलसि अकुशल हत्य याय्गु कार्ययात थथे
वण्णन याना तःगुदु । उपसम्पन्न जुइगु बखतय सिमाया
दुने अथवा उपोसथागारय अन च्वनाः क्याः वःगु
शिक्षा :-

“रुखमूल सेनासनं, निस्साय पब्बज्ञा
तत्थ ते यावजीवं, उस्साहो करणीयो”

अर्थ - बुधया अंशयात ग्रहण यानाः जङ्गल, पर्वतय
सिमाया क्षारपात्य दयकाब्यूग आश्रमय च्वनेगु, अन उखे
थुके प्राप्त जूगु शिक्षाय व थःगु जीवन निर्वाह
याय्गु, गृहस्थी श्रमणिंगु सम्पर्कय च्वनेगु धृतांग
प्रतिपत्तिइ लग्य जुइगु डढ रूप कायगता स्मृतिया
भावना कायें जोड बीगु । थुजाःगु बीर्यं भावना अलसि
(कोसज्ज) अकुशल ज्यायात हत्य याय्गु धाइ । एव
कार्यंत बीर्यंया क्षेत्र न खः ।

वर्तमान संसारय एव बीर्यंया क्षेत्र डुब्य जुयाच्वंगु
अवस्थाय लाना च्वन ।

वर्तमान लोक्य भित्तिपिसं थःत सत्काय दृष्टि
व दुश्चरित्रय सम्पन्न जुया च्वर्पि सत्वर्पि खः धका
सीक सौकं न अपाय लोक्य उत्पन्न ज्वी
फु धकाः स्यूसानं दातापिसं शहर व गामय दयका व्यूगु
विहारय स्थायी रूपं च्वनाः ततःधंगु उत्तमगु दान आदि
वस्तुकय सुख आनन्द अनुभव यानाच्वनी । इमी न मानव
समाज आदिपाखें अलगग च्वनेगुलिइ समर्थं दइ मखु ।

४८ फुकं जया अलसि (कोसज्ज) या क्षेत्रया दुने लाना चवन् । हातं समुद्र द्वीपयात जलमय याइयें कोसज्जया क्षेत्र स्पष्ट खने दयाचवन् । थथे प्रकृति वीर्यया कमजोरि क्यना चवन् ।

चव्य उल्लेख यानातःगु वीर्ययात भावनाया चव्य सिद्ध यायत न्ह्यः कम जूनां मन्त्रोष जुइगु, वीर्य ह्लाचाबले सतकं जुया चवनेगु, मरयासे चवनेगु, याकः चा है चवने माः सां शूर्वीर जुइगु, चित एकाग्र याय्गुलिइ क्वातुका चवनेगु, मनसिकारय ह्लाचाबले लगय् याना येकेगु थव भावना वीर्यं जक कोसज्ज (अलसि) अकुशल यात हतय् याय् फइ । बोधिपक्षीय धर्मय् थव है भावनाया जहरत हु ।

स्मृति, समाधि, व प्रज्ञा-बलय् विस्तृत अर्थं उपयुक्त वर्णन यानातःगु व्याख्या अनुसार सीके फु ।

स्मृति बल

स्मृतिया ठीक अःखः अकुशल कर्म खः । व अकुशल कर्मयात मुटुसच्च धका: धाइ । व मुटुसच्चया अर्थं खः कायगता स्मृति आदि भावना, कार्यं शमय भावना, कार्यं प्राप्त याय्गुली समर्थं मदैगु अथवा विपश्यना भावनाय् एकाग्रता प्राप्त याय्गुली समर्थं मदैगु, मन यःगु वसय्-काय् फइ मखुगु, हातं एकाग्रता याय्माःगु आलम्बनय् सिकं मेगु विय् मन वना चवनीगु । जन्मनिसे स्वाभाविक अवस्थाय् चवना चवंगु प्रकृति स्मृति मुटुसच्चयात इतय्याय् फइ मखु । केवल भावना स्मृति जक थुकियात इतय् याय् फइ ।

समाधि बल

समाधिया ठीक अःखः अर्थं खः विक्षेप (मनया अस्थिरता) अकुशल कर्म । चव्य उल्लेख यानातःगु अनुसार भावना मनसिकारकार्यं चित स्थिर मजुइगु । वित्र वसय् तय् मफइगु, वित्र छगु छगु आलम्बनय्

चित ब्वाय् बनीगु, भावना आलम्बनय् यःगु चित अम्हं धइथे तय् फइ मखुगु खः । प्रकृति समाधि विक्षिप्त अनुकूल कर्मयात हतय् याय्गुलिइ मखु । केवल भावना समाधि जक थव विक्षिप्त अकुशलयात हतय् याना बछ्य फइगु जुया चवन् ।

प्रज्ञा बल

प्रज्ञाया ठीक अःखः अर्थं खः सम्मोह (मोह) अकुशल कर्म खः । व सम्मोह अकुशल कर्म धयागु त्वस्सकं मोहित जुइगु आलम्बनय् चित मोहित जुइगु, चित विस्मृत जुइगु, चितय् प्रकाश मजुइगु प्रकाश मजूगुया कारण चित अन्धकारय् लगय् जुइगु खः । थव सम्मोहयात प्रकृति प्रज्ञा हतय्याय् फइ मखु न सम्पूर्ण त्रिपिटकया ज्ञान परियत्ति प्रज्ञा है हताय् याय् फइ । कायगंता स्मृति अभ्यास यानाः केवल भावना प्रज्ञा जक विस्तार सम्मोहयात हतय् याना बछ्य फइ । थव पटिपक्व धर्मय् 'बलय्-न्तीति बलानि' धइगु प्रथम विग्रहय् पटिपक्ख अकुशल कर्म न्यागू व बल न्यागू मिलय् यानाः क्यना तःगु खेजुल ।

थुपि न्यागू पटिपक्ख अकुशल खर्म खः- तण्हा, कोसउज्ज, मुटुसच्च, विक्षेप, व सम्मोह । युगु न्यागू अकुशल धर्मयात गुर्कि हतय् याना छ्वइ उकीयात है बल धका: धाइ ।

नेध्य पुद्गलपिनिगु लागी थव न्यागू बलमध्ये छ्गू बल जक कमजोर जूसां थुकिया अनुरूप पटिपक्ख धर्मयात हतय् याय्गुलिइ असमर्थ जुल धाःसा शमथ व विपश्यना भावनाय सफल जुइ मखु ।

छकीयनिर्मित थौं कहत्य् यापिसं श्रद्धाया शक्ति है तृणाया क्षेत्रं उम्क्य जुइ फइ । इपि पच्चयामिस तृणाय् भुलय् जुइ मखुत । तर इमिसं मेगु घ्यंगू बलया कमजोर यानाः सन्तुष्टि अवस्थाय् घ्यंके गुलिइ

असमर्थं जुयाच्चनी ।

गुर्पि व्यक्तिर्पि श्रद्धावल व वीर्यवल बलवान् जूगु कारणं तृष्णा व कोसज्जया क्षेत्रपाखे उम्क्य् जुइ फइ । सन्तोष धर्म सहित जुयाः जन्मभर तक पहाड़ पवंतत व जङ्गलय् चवनाः धुताङ्ग प्रतिपत्तिया अध्यास याना चवनी । तर मेगु स्वंगु बल कमजोर जूगु कारणं कायगता स्मृतिया भावना अथवा शमश व विपश्यना भावना याःसां न इमिसं उन्नती याय् फइ मखु ।

गुर्पि व्यक्तिर्पिनि ह्लापां श्रद्धा, वीर्य, स्मृति धयागु स्वंगु बल प्रबल जुयाच्चनी इमिसं हानं कायगता स्मृति भावना वृद्धि याय् फइ । अले श्वास प्रश्वास अथवा अट्टिक भावनाय् एकाग्रता प्राप्त याइ । तर मेगु निगु बल समाधि व प्रज्ञावल हीन जूगु कारणं इमिसं ध्यान व विपश्यना भावना वृद्धि याय् फइ मखु ।

गुर्पि पुद्वलर्पिनि ह्लापां श्रद्धा वीर्य, स्मृति, समाधि धयागु प्यंगु बल प्रबल जूगु कारणं ध्यान समापत्ति लाभ याय् फइ हर प्रज्ञा बलया कमजोरं यानाः विपश्यना भावना प्राप्त याय् फइ मखु ।

गुर्पि पुद्वलर्पिनि प्रज्ञा-बल प्रबल जुयाच्चनी इपि त्रिपिटक व धर्मय् पण्डित जुयाच्चनी । इपि परमार्थं धर्मय् ज्ञाता जुयाच्चनी । तर मेगु प्यंगु बलया दुगः-वर्ण्य् तोधूर्पि जुयाः अथवा मेगु प्यंगु बलया कमजोरं यानाः तण्हा, कोसज्ज, मुट्टसच्च, विक्खेप व सम्मोह-पाखे उम्क्य् जुइ फइ मखु । थव अकुशलया दुनेहे इपि स्वानाः व सिनावनी । थवहे नियम अनुसारं उगु उगु बलया दुगः-वर्ण्य् तोधूर्क्का: परिपक्व सीमानापाखे उम्क्य् जुइ फइ मखुगु थें मेगु विषय नं सीक्केमाः ।

ॐ

सम्पादकयात् गीतौ

सम्पादकजु,

बंगु सिपुन्हीया आनन्दभूमि पत्रिकाय् 'सम्पादकलाई विठो' स्तम्भय् छम्ह नुगःखःस्ह चवमिया पौ द्वने वृक्काः जितः तसकं नुगलय् स्यात् ।

बय्कलं आनन्दभूमि पत्रिकायात् मखुगु दृष्टि स्वया दिल । आनन्दभूमि भाषा प्रचारया माध्यम मखु, धर्म प्रचारया माध्यम खः । ख्यतला जिनं छम्ह नेवा: खः । कलानं झोगु भाषाप्रति यानाच्चर्वंगु अन्याययात् सहयाय्गु

नुगः जिके नं मदु । फुकक बौद्ध-पत्रिकाया मुख्य उद्देश्य धर्म प्रचार याय्गु खः, उलिजक मखु बौद्धधर्म छु खः धकाः धवाथुइकेगु छगु ज्या नं खः । बौद्ध-धर्म नेवा: खँय् आदि सकल जातीया लागी खः । नेवा:त्यगु लागी जक मखु । उर्कि नुगःखःस्ह चवमिजुयात् जिगु छगु अनुरोध दु कि आवंलि थयाःगु पौ आनन्दभूमि पत्रिकाय् मखुकि बरु गुगुनं नेपाल भाषा पत्रिकाय् बियादिसँ ।

छम्ह धाहक

७६ रेयूला I थे

प्रेषक - भिक्षु सुदर्शन

१. अरनिको १७ दं दुबलय् १२६१ स पगसप (P'ags-Pa) याथाय् ज्या यायत ल्हासाय् वंगु खः ।
२. उबलय् या मंगोलया थितिकथं अनिकोया अनयार्पि हे न्हयम्ह मेरपि मिस्त नं दु ।
३. अनिकोया च्याम्ह म्हयार्पि व खुम्ह कार्यार्पि दु । कार्यपिमध्ये निम्ह अबुयां ल्हू अबु जुयाः नां तैवन ।
४. अनिकों शंगु (Shang-To) व त-तु (Peking, बैंजिंग) या यवव बौद्ध विहारया मूर्तित अनाः द्यक्ता वंगु दु ।
५. ई. १२७४ स अनिको ढलौटया ज्याया (संस्थानय्) लैं क्यनीम्ह (Director) नाप जुयाः लि ई. १२७८ स राजकीय(कलाकृति) उत्पादनया मूर्नायाः जूगु खः ।
६. अनिकों नेपाली शैलीया कला व वास्तुकलाया ततः धंगु ज्या यानाः मिन हुइ (Min-Hui) व यवव मेमेगु ततः धंगु पद नं काःगु खः ।
७. अनिकों त-ते (Ta-Te) दं (सम्बत्) या १० देस न्हापांगु लाया तिङ-योउ (Ting-You) खुन्हु मदुगु खः । युगु दियात नां जाःम्ह इतिहासकार व विद्वान् लु. पेटेकं ११ मार्च १३०६ ई. धकाः गणना यानाः व्यना बिल । उबलय् अनिको ६१ दं दुगु खः । (Mediaeval History of Nepal-Lueiano Petec या लिधाँसाय) ।
८. सत्यमोहन जोशीया धापूकथं अनिको छम्ह नेवाः खः छायकि वय्कः सीगु दिनं न्हयन्हु खुन्हु क्रिया यानाः न्हयन्हुमा तःगु खः ।

साधारण र असाधारण व्यक्तिमा यही फरक छ कि जहाँ साधारण व्यक्ति रुढीलाई हर हालतमा मान्न तयार छ, त्यहाँ असाधारण व्यक्तिले यसमा केही स्वतन्त्रता देखाइदिन्छ ।

- राहुल सांस्कृत्याधन

What Vaishakh Full moon Day is to us Nepalese !

—Miss Bhakti Bhatta,
Class IX

Anandakuti Kanya Vidyapeeth
Swayambhu

Vaishakh Full moon is a great day to us Nepalese because Siddhartha Gautam was born a prince of the Sakya Kingdom at Kapilavastu which was located in the western part of Nepal at the foot of the Himalayas. His father who was ruling over the Sakyas, was called Suddhodana. The Queen who was the prince's mother was called Maha Maya who gave birth to Siddhartha in the Lumbini Garden on the way from Kapilavastu to Dewadaha—her home country.

The Budha is not a name. It is a little meaning Enlightened One or Awakened One. The Buddha's personal name was Siddhartha and his clan name was Gautam. Thus he was

known as Siddhartha Gautam who was born on this day of Vaishakh Full moon in our own country, Nepal, 2527 years ago.

Being unsatisfied with the princely luxurious life and enjoyment of the sensual pleasures and becoming aware of the dark side of life, the sorrows of his fellow beings and the fleeting nature of all worldly things, Prince Siddhartha, at the age of 29, left his father's palace, left his dearly loved wife, princess Yosodhara, and his new born son, Rahula, and led the life of a wandering ascetic, devoting himself to finding some way of overcoming suffering. After six years of various practices of asceticism, self mortification, and finally the simple

life of moderation, sitting under the Bodhi-tree at Gaya, he found his answer and attained the Enlightenment on this day of Vaishakh Full moon. This Great Nepali man, known as the Buddha, went from Gaya to Saranath near Benares where he gave first sermon in the Deer Park. From then through the remaining 45 years of his life, he wandered from place to place teaching his discoveries to all who listened to him and organizing his followers who gave up the world to form Sangha. His teachings which is called Buddhism spread throughout the length and breadth of the world today. This Great son of Nepal is internationally known as the Great Messenger of world peace.

At last, at the age of 80, the Buddha fell ill and passed away in this very day of Vaishakh Full moon under the Sala trees in the capital of Malla State which is known as Kusinagar in the Gorkhpur District in India. On the deathbed in the Sala Grove of the Mallas he explained that the Doctrine and Discipline he had taught would be the teacher after he had gone. *

OUR BUDDHA

-Roshan Ratna Tuladhar
Class VIII

In a man's life
We must follow the noble
And must believe
That there is only one
That one is Lord Buddha.

Then we must not hit other
We must not lie and
We must not steal but
We must love all mankind
If we not do so
We never believe Him.

We are Buddhist
We must pray to Buddha
We must keep him in mine
We must do what Buddha
teaches us
And Buddha will help us always
In every aspect of our life.

Socio—Cultural Aspects of Theravada Buddhism in Nepal

—Ramesh Chandra Tewari
Department of Sociology
Kashi Vidyapeeth, Varanasi

ABSTRACT

The theravada movement in Nepal offers a unique area of study to the students of Buddhism interested in its changing aspects. As a religious movement it has originated and developed in a given social and cultural milieu. By placing the theravada movement in a wider perspective the paper attempts to analyse its social and cultural dimensions and in the process some of the latent features of the movement have also been highlighted. Its ideological and organisational dimensions have not been touched. It has been seen that theravada in Nepal is restricted prima-

rily to the Newars, one of the most important ethnic groups in the Himalayan kingdom. The paper attempts to delineate important linkages of the theravada movement with the Newar social structure and also with the traditional Vajrayana Buddhism. The movement has also been seen as an expression of cultural needs of the Newar people. It has provided them an opportunity to reinterpret and restructure their cultural identity. Thus with its deep anchorage in Newar culture and society it is on the way to develop its own variety of Theravada in Nepal. *

सम्पादकीय

धर्म र भाषा

धर्म भनेपछि जुनमुक्तीको श्रद्धाको विषय हुँछ । आफ आपनो धर्म सबैको लागि त्यतिकै मान्य हुँछ । एक अकाको धर्म भए पनि त्यसमा रहेका आदर्श बचनहरू सबैले उत्तिके श्रद्धापूर्वक ग्रहण गर्न चाहन्छन् । मार्ग अनेक भए पनि गन्तव्य स्थान एउटै हो भन्ने धेरै जसो दार्शनिक र धर्मप्रेमीहरूको भावना रहेको छ । ज्यादै कटूरपन्थी र अविवेकीहरू अरूले माझे गरेको धर्मलाई हेयभावले हेनें गर्दछन् र आपनो स्वार्थीगतलाई प्रदर्शन गर्नेछन् । तर जेहोस् आफ आरूले माझे गरेको धर्म आफ आपनो भाषाले बुझ्न, सुन्न र पढ्न चाहन्छन् किनकि धर्मका कुरालाई मानिस सजिलैसित र अनिवार्य रूपमा बुझ्न चाहन्छन् । भाषाभाषी बेग्लै भएपनि धर्म एउटै हुने गरेका मानिसहरू धेरै हुन्छन् । आराध्य देवता एकै भएपनि विभिन्न भाषाभाषीले आफ आपनो भाषामा देवताको स्तुति प्रार्थना गर्दछन् । यस्तो हुने भएको ले धर्मका कुरा र ग्रन्थहरू आपनै भाषामा मात्र हुनुपर्छ भनी जिही र दाखी गरिनु उचित हुँदैन । बरू

धेरै जनता र धेरै व्यक्तिले बुझिने भाषा प्रयोग गर्नु चाहिँ समयसापेक्ष हुनेछ । भगवान् बुद्धले पनि धेरैले बोल्ने र बुझ्ने भाषा पालिलाई अपनाएर आपनो धर्मचक्र प्रवर्तन गरेका थिए ।

यहाँनिर एउटा कुरा सोच्नु सान्दर्भिक हुनेछ कि विशाल धर्महरू प्रचार प्रसार गर्ने धार्मिक संस्था हुनु अत्यावश्यक छ । त्यस प्रकारको संस्था मजबूत गरी त्यसे संस्थावाट आपना समाज र ठाडै गाडै अनुसार विविध भाषामा पुस्तक पत्रिकाहरू प्रकाशन गर्नु ज्यादै समयानुकूल हुनेछ । धर्म प्रचारक र धर्मदेशकहरू विविध भाषा भाषी भई तत्त्व स्थानमा उपयुक्त भाषा प्रयोग गर्नु अति नै आवश्यक र राज्ञो हुने कुरा हो । यसतर्फ धर्मप्रेमी सज्जन महिलामा ध्यानाकर्षण हुनु जरूरी छ । सरकारले पनि धार्मिक प्रतिष्ठान खडा गरी विविध जाति, भाषा र धर्ममा संलग्न जनताहरूको स्वतन्त्र धर्मपालनमा निष्पक्षरूपले सघाउ पुर्याउनु पनेकर्तव्यपथलाई अङ्गाल्नेछ भन्ने आनन्दभूमिले आशा लिएको छ ।

श्री बौद्ध गतिविषय

२५२७ औं बुद्धजयन्ती

२५२७ औं बुद्धजयन्ती देशाख पूर्णिमाका दिन भव्य-
रूपले सम्पन्न भयो । आनन्दकुटी विहारमा बुद्धजयन्ती
समारोह समितिको आयोजनामा भएको सार्वजनिक
बोद्धसभामा श्री ५ महाराजाधिराजबाट पठाइबकसेको
सन्देश प्रस्तुत गरियो । सो सन्देशमा श्री ५ महाराजाधि-
राजबाट हुकुम भएको छ,

“ भगवान् गौतम बुद्धको २५२७ औं
जन्मजयन्ती सदा कै यस वर्ष पनि विभिन्न
कार्यक्रमको आयोजना गरी मनाउन
लागेका कुराले हामीलाई खुशी लागेको छ ।

संसारका सम्पूर्ण मानवजातिको
निम्न भगवान् बुद्धको जन्मस्थल एक
पावन भूमि हो । यसकै विकसितरूपमा
हामीले आज नेपाललाई शान्तिक्षेत्र
भनी घोषणा गरेका छौं । केही वर्ष यता
लुम्बिनी विकास सम्बन्धी एउटा गुरु योजना
बनाई हामीले आफ्नै साधन र श्रम
जोडेर विमानस्थल, हाँचै देशको राजमार्ग
जोड्ने सङ्क, बिजुली, पानी, नहर र आवास

जस्ता विकासका पूर्वाधारहरू तयार पारि-
सकेका छौं । केही लाख वृक्षारोपण पनि
भइसकेको छ । यसरी लुम्बिनीलाई विश्व-
भरका तीर्थयात्री, पर्यटक, इतिहासकार
र पुरातत्वविद्वरूका लागि एक पावन
वाटिका बनाउन हामी प्रयत्नशील छौं । अब
हामीले यसको विकासमा अन्तर्राष्ट्रिय
सहभागिता जुटाई त्यसको रास्तो सदृपयोग-
बाट विश्वशान्तिका अग्रदूत राजकुमार
सिद्धार्थ गौतमलाई श्रद्धाञ्जली द्यक्त गर्न
सक्नुपरेको छ । आजको दिनले मानव
मात्रको शान्ति र कल्याणको लागि सधैं
प्रेरणा दिन सकोस् यही हाम्रो कामना
छ । जय नेपाल । ”

उक्त अवसरमा सभापतिको आसनबाट प्रधान मन्त्री
सूर्यबहादुर थापाले भनुभयो- भगवान् बुद्धका शास्त्रत
सन्देशले २५०० वर्षभन्दा बढी समयसम्मको अवधिमा
अनवरतरूपले मानव समुदायलाई प्रभाव परि नै रहेको
छ । नेपालमा जन्म लिनुभएका भगवान् बुद्धप्रति सधै
नेपालीहरूको श्रद्धा एवं भक्ति हुनु स्वाभाविक हो, परंतु

भगवान् बुद्धले धर्मको सांघरो घेराबाट धेरै माथि उठेर एक दिव्य ज्योतिका रूपमा विश्वका लाखों मानिसलाई सहय, अहंसा र प्रेमको बाटोमा अग्रसर तुल्याउनुभएको छ । भगवान् बुद्धका विन्तन एवं दर्शन विश्वका प्राची-नतन उपलब्धीहरूमध्ये हुन् । उहाँको आध्यात्मिक सरलता ने उहाँको स्वाभाविकता हो । अर्को अर्थमा, उहाँको स्पष्ट एवं सन्वेदनशील मानवतावादी दृष्टिकोण तथा विचारधारा उहाँका दर्शनका सरलता हुन् । मानव विश्वका रूपमा भगवान् बुद्धप्रति सदैव आत्मविभोर भएर विश्व ने नतमस्तक रहेको छ । बुद्धधर्म तथा दर्शन कुनै एक समूह वा समुदायमा मात्र सीमित नरहेर समस्त मानवर्गको सन्वेदनशीलतालाई छुन सक्ने हुन पुगेको छ जसले गर्दा विश्वको ठूलो जनसंख्याले अविच्छिन्नरूपमा आफूलाई बौद्ध दर्शन तथा धर्मसित आत्मसात् गर्न सकिरहेको हो । बुद्ध दर्शन संदानिक वादविवादमा अतिक्रम पुर्वदेव । मानव सापेक्षता यतका अन्तर्निहृत गुण हुन् । यसै कारणले गर्दा भगवान् बुद्धले जहिले पनि व्यावहारिकतामा बढी जोड दिनुभएको छ । असम्भव वैवाहिक विलक्षणता एवं तर्क प्रधान वादविवादभन्दा सम्भव विगुद्ध आचरण र स्वस्थ मनस्थिति शास्वत शान्तिका सन्तिकट छन् । मन्नै तथ्य बुद्ध दर्शनको यथार्थतावादी पक्ष हो । उहाँको निमित्त शुभ, सध्य र अन्त्य ने मनुष्यहो । मनुष्यको लागि जीवित अवस्थाको लक्ष्य आत्मशान्तिको अन्तिम चरण हो । उहाँका दिव्य सन्देश शान्तिका पक्षमा शास्वत सत्यका रूपमा सदैव समय सापेक्ष रहेका छन् । वास्तवमा भन्ने हो मने उहाँको सन्देशको उपादेयता तत्कालीन समाजमा भन्दा धाज बढी हुन गएको छ । सांचो अर्थमा उहाँको सन्देशका अन्तर्निहित भावना अमूल्य मानवनिधिका रूपमा मानव समाज रहेसम्म रहिने रहनेछन् ।

संघनायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरद्वारा भएको शीलप्रार्थनाबाट शुरु भएको उक्त आमसभामा काठमाडौं व्यापी दोलो धन्तराध्यमिक विद्यालय हाजिर जवाफ प्रतियोगितामा प्रथम भएको प्रभात माध्यमिक विद्यालय-लाई स्वयम्भू चंत्य प्रतिसूति रहेको रनिङ शीलड तथा प्रमाण पत्र र द्वितीय तृतीय हुने कन्यामन्दिर र नेपाल आदर्श मा. चि. का विद्यार्थीहरूलाई बुढ प्रतिमा पुरस्कार एवं टेबहाल हाजिरी जवाफ प्रतियोगिता सहयोग समिति-का प्रमुख सुखरत्न तिक्कीकारलाई प्रशंसापत्र प्रदान गर्नु-भयो ।

बुद्धजयन्ती समारोह समितिका उपाध्यक्ष न्याय, कानून तथा भूमिसुधार मन्त्री बखान सिंह गुरुङले भगवान् बुद्धको धर्म मानवतावादी धर्म हो भन्नु भयो ।

भारतीय राजदूत श्री एच. सी. सर्नले बुद्धले हामीलाई ४५ वर्षसम्म समानता, बन्धुत्व, दया र क्षमा-भावको शिक्षा दियुभयो र शान्ति एवं सद्भावनाका अग्रदूत गौतम बुद्धको सन्देशले नेपाल र भारतलाई धनिष्ठ बनाउन महत्वपूर्ण भूमिका प्रदान गरेको छ भन्नुभयो ।

समारोह समितिका सचिव कनकमान शाष्यले स्वागत भाषण गर्दै भन्नुभयो कि बुद्धले बताउनुभएको शान्तिको उपदेशलाई गहिराइर अध्ययन र मनन गर्नेमा हामीले समय लगाउनुपर्ने बेला धाएको छ ।

गौतमबुद्ध समस्त मानवजातिको सुखशान्तिको मार्ग प्रदर्शक हुनुहुन्छ । प्रज्ञाद्वारा मानिसले देशाचरण उठाउद्द हुन्छ । मानिसले मुक्ति पाउँछ । यही सम्यक् प्रज्ञाको आधारमा हिंसा, उत्पीडन र युद्धको विभीषिकाबाट हामी मुक्त हुन सक्छौं । नेपाल विश्वशान्तिका अग्रदूत गौतमबुद्धको जन्मसूमि हो । राष्ट्रनायक श्री ५ महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विह्वम शाहदेवद्वाट समुद्धोषित शान्ति क्षेत्र नेपाल हो ।

समितिका अर्का उपाध्यक्ष भिक्षु सुदर्शनले लुम्बिनी इतिहास र पुरातत्वको खोजको विषय हुनेछ भन्ने श्री ५ महाराजाधिराज सरकारको सन्देश अत्यन्त सागरगांभित भएको कुरा उल्लेख गर्दै सरल तरीकासँग बुद्धको उपदेश ग्रहण गर्ने हो भने चाकडी चुकली आदि बानी व्यहोरालाई स्थानी पञ्चशील ग्रहण गर्नुपर्छ भन्नुभयो ।

बुद्धजयन्तीको पुनीत उपलक्ष्यमा विहान ६.३० बजे-देखि ३ बजेसम्मको कार्यक्रममा स्वयम्भूमा ज्ञानमाला भजन तथा स्वयम्भू सफाई गुठीबाट ज्ञानमाला भजन, थेरवादी, महायानी तथा लामा भिक्षुहरूबाट स्वयम्भू चेत्यना बुद्धपूजा र धर्मदेशना भिक्षु कुमार काश्यप, आनन्दकुटी विहारमा शील प्रदान भिक्षु सुबोधानन्द महास्थविर, बुद्धपूजा भिक्षु अश्वघोष र धर्मदेशना भिक्षु विभलानन्दबाट सम्पन्न भयो र पवित्र अस्तिथातु प्रदर्शन, भिक्षुसंघ तथा अनगारिकाहरूमा भोजन प्रदान एवं उपासक उपासिकामा क्षीरभोजन प्रदान भएको थियो ।

दिउँसो भवय बाजागाजा र अपार जमसमूहले पिठौचा एको भगवान् बुद्धको प्रतिमा र पवित्र अस्तिथातु दुइवटा २ घोडे बगीमा राखी शाहर परिक्रमा गराइएको थियो ।

उक्त जयन्तीको अवसरमा साप्ताहिक रेडियो कार्यक्रम र रेडियो परिसम्बाद आदि बौद्ध कार्यक्रमहरू समावेश गरिएको थियो । त्यस्तै विहारहरूमा साप्ताहिक ज्ञानमाला भजन तथा धर्मदेशना कार्यक्रम पनि सुसम्पन्न भयो ।

यस पाबन जयन्तीको उपलक्ष्यमा भिक्षुहरू प्रज्ञारश्मि, मैत्री र सुशोभन क्रमशः खोजपुर, चैनपुर र वीरगंज गई स्थानीय समारोहहरूमा भागलिन जानुभएको थियो । पोखराका धर्मप्रेरीहरूबाट आएको विशेष आग्रहपूर्वकको निमन्त्रणमा समितिका अध्यक्ष आचार्य भिक्षु अमृतानन्द त्यसतर्फ जानुभएको थियो । त्यस्तै तामाङ सेवा गुठीका तर्फबाट लामागुरुले कक्नीमा गई बुद्धपूजा, धर्मदेशना र दीपावली समेतमा भाग लिनुभएको थियो ।

पाटनमा बुद्धजयन्ती

ललितपुर बौद्ध समाज सुधार समितिहारा २५२७ ओं बुद्धजयन्तीको उपलक्ष्यमा पुहचोकमा आयोजित समारोहमा राष्ट्रिय पञ्चायतका अध्यक्ष मरीचमान सिहले बुद्धको उपदेशलाई जीवनमा उतार्न सकेमा समाजमा शान्तिको बातावरण सृजना भई देशलाई प्रगतिको बाटोमा लक्षकाउन सकिने कुरा बताउनुभयो ।

ह्यस अवसरमा बर्मेली राजदूत डा. खिन माउडबिन-ले ८० प्रतिशत जनता बौद्धधर्मबिलम्बी भएको देश वर्षमा बौद्ध विहार, ध्यानकेन्द्र र बौद्ध अध्ययन संस्थानको रास्तो व्यवस्था भएको जानकारी गराउनुभयो ।

भारतीय राजदूतावासका सांस्कृतिक सहचारी पी. बी. बर्मले बुद्धको उपदेश अनुरूप प्रेम, दया र मैत्रीको भावना जीवनमा उतार्न सकेमा जीवन सफल हुनसक्ने विचार व्यक्त गर्नुभयो ।

श्रीलंकाका डा. पेरेराले प्रत्येक पूर्णिमाका दिन सार्वजनिक विदा भएको र ८० प्रतिशत जनता बौद्ध धर्मबिलम्बी भएको श्रीलंकाका वासिन्दाहरू लुम्बिनीको दर्शनको लागि नेपाल आउन निकै इच्छुक छन् भन्नुभयो ।

सभापतिको आसनबाट थाई भिक्षु फ्रासामाया समाधिले बुद्धको उपदेशको उपयोगिताबारे चर्चा गर्नुभयो । अर्का थाई बौद्ध विद्वान् फाईचुनले पनि बोल्नुभएको थियो ।

भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरको सभापतित्वमा भएको सो समारोहमा भिक्षु सुमंगल, भिक्षु सुदर्शन, अनगारिका धर्मवती, लुम्बिनी विकास समितिका अध्यक्ष लोकदर्शन वज्राचार्य, बुद्धजयन्ती ट्रृष्ण समितिका सचिव आशाराम शाश्वत र ललितपुर नगर पञ्चायतका प्रधानपञ्च बुद्धिराज वज्राचार्यले बुद्धको उपदेशको पालन रानुपर्ने कुरामा जोड दिनुभयो । आगामी बुद्धजयन्ती मनाउने पालो सौबहाल टोलबाट लिएको छ ।

भादगाउँमा बुद्धजयन्ती

भगवान् बुद्धको जन्म, सम्बोधिलाभ र महापरिनि-

वर्णिको संयोग दिवस २५२७ औं बुद्धजयन्तीको उपलक्ष्यमा भक्तपुरमा गठित बुद्धजयन्ती समारोह समितिको आयोजनामा चतुर्वर्ण महाविहारमा भएको बौद्ध प्रवचन गोष्ठीमा भिक्षु सुदर्शनले आजको परिप्रेक्षमा बुद्धको देन र नेपाली समाजमा बुद्धप्रति साम्प्रदायिक अनास्था गर्ने कुप्रबृत्तिको प्रादुर्भाव भएको कुरामा विशेष औल्याउनुभयो ।

अर्का सहभागी श्री सुवर्ण शाक्यले भेदभाव रहित समाजवादका कुरा र प्रजातन्त्रका सिद्धान्त स्वरूप बहुजन हितायका कुराहरू बुधदिले सम्पूर्ण सामाजिक प्राणीमाथि ध्याध्याहारिकरूपमा प्रयोगमा ल्याउने कुराका उपदेश र उदाहरण समेत प्रस्तुत गरिसकेका थिए भने आज बुद्धको उपदेश पालनको सट्टा छब्बी समर्थन जस्तो मात्र भएको कुरा बताउनुभयो ।

सभापतिको आसनबाट समारोह समितिका अध्यक्ष श्री बंद्यजीले जातबाट आफू बौद्ध भएतापनि सधैं पवित्र बुद्धोपदेश र धर्मको अनुसरणमा धेरै वर्ष विताई कर्मणा बौद्ध भई सन्तोष प्राप्त गरेको कुरा बताउनुभयो । सो गोष्ठीमा श्री रत्न सुन्दर शाक्यले नेपालमा बौद्ध इतिहासको प्रादुर्भाव भएको कुरामा चर्चा गर्नुभयो ।

यस्तै भक्तपुर नगर पञ्चायतले अरनिको सभा कक्षमा आयोजना गरेको बौद्ध सार्वजनिक गोष्ठीमा प्रमुख अतिथिको आसनबाट भिक्षु अश्वघोष महास्थविरले बुद्धको गुणबारे चर्चा गर्नुहुँदै बुद्धकालीन कथाहरू सहितको उदाहरण दिएर बुद्धको सर्वज्ञताबारेमा प्रकाश पार्नुभयो ।

उक्त गोष्ठीमा प्राध्यापक आशाराम शाक्यले बौद्ध दर्शन र त्यस भित्रका अति उच्च आदर्श ज्ञानबारे विशेष रूपमा प्रकाश पार्दै बुद्धारा बताइएका आनापानसति ध्यान आदिको विशेष उल्लेख गर्नुभयो ।

अर्का प्रवक्ता श्री सुवर्ण शाक्यले प्रत्येक बुद्धजयन्तीले बुद्धको शील, आचरण र ध्यवहारलाई संज्ञाऊँछ र शान्ति

र अहिंसा नै मूलमन्त्र भएको बुद्धधर्मलाई ध्यवहारमा उतारेर सजिलसंस पालन गर्न सकिने खालका बुद्धारा उपदेशित पञ्चशीललाई अपनाएर आफै नमूना बनी काम कुरो गर्नु पर्नेमा जोड दिनुभयो ।

शीलप्रार्थनाद्वारा शुरु भई भक्तपुर नगरपञ्चायतका उपप्रधानपञ्च श्री ओमचरण अमात्यको सभापतित्वमा भएको उक्त गोष्ठीमा बडा नं. ४ का बडाध्यक्ष श्री चंत्य राज शाक्यले स्वागत भाषण र श्री इन्द्राराज शाक्यले बुद्धको जीवनी प्रस्तुत गर्नु भएको थियो ।

बुद्ध विहारमा समारोह

२५२७ औं बुद्ध जयन्तीको उपलक्ष्यमा नेपाल महिला बौद्ध संघद्वारा थम तथा सामाजिक कल्याण राज्य मन्त्री सुश्री भद्रकुमारी घलेको सभापतित्वमा शूकुटी मण्डपस्थित बुद्ध विहारमा एक समारोह सम्पन्न भयो । उक्त समारोहमा राज्यमन्त्री घलेले भगवान् बुद्धको उपदेशलाई प्रत्येक ध्यक्तिले ध्यवहारमा परिणत गर्ने प्रयास गरेमा हाम्रो समाज सुखभय बज्ञ सबैने कुरा बताउनुभयो ।

आचार्य भिक्षु अमृतानन्दले बुद्धकालीन महिला चरित्रको व्याख्या गर्दै सत्य र अहिंसा भगवान् बुद्धको उपदेश हुन् भन्नुभयो ।

भिक्षु सुदर्शनले वैशाख पूर्णिमाको महत्वबाटे चर्चा गर्दै बुद्धको जन्म, संबोधिज्ञान लाभ र महापरिनिर्वाणिको संयोग वैशाख पूर्णिमाकै दिनमा भएको कुरा बताउनुभयो ।

संघका अध्यक्ष श्रीमती विमला वज्राचार्यले महिला वर्गमा चेतना जगाउन यस संघको गठन भएको कुरा बताउनुभयो

संघका सहसचिव सुश्री कुसुम शाक्यले संघको कार्य प्रगतिको विवरण दिँदै भविष्यमा बढी उन्नति गर्न

सकिने कुरामा विस्वास व्यक्त गर्नुभयो ।

संघका सचिव श्रीमती बेटी बज्राचार्यबाट धन्यवाद ज्ञापन गरिएको थियो । उक्त संघले धर्मचक्र नामक पत्रिका यसे उपलक्ष्यमा प्रकाशित गरेको थियो । गोष्ठी अधि बुद्ध जीवनी संबन्धी चित्रकला पनि प्रदर्शनी गरिएको थियो ।

बनेपामा बुद्धज्यन्ती

२५२७ ओं बुद्धज्यन्तीको उपलक्ष्यमा गठित बुद्धज्यन्ती समारोह समितिको आयोजनामा बनेपामा धुमधाम सँग बुद्धज्यन्ती मनाइयो । दैशाख पूर्णिमाका दिन विहान भिक्षुगण, पञ्चभलादमी एवं उपासक उपासिकाहरू सहितको हजारों नरनारीले भागलिएको बुद्धरथयात्रा विविध सांस्कृतिक बाजागाजा सहित भजनको साथसाथै कोबहाल सुर्दर्शन बिहारबाट शुरु भई चन्द्रकीर्ति विहारमा पुगी सभामा परिणत भयो । सभा शुरु हुनुअघि भिक्षु बोधिसेनबाट चन्द्रकीर्ति बिहारमा निर्मण भएको विशाल बुद्धमूर्तिको अनावरण भयो । त्यस पछि भिक्षु महापन्थबाट शील प्रदान तथा थामणेर कोलितबाट बुद्धपूजा सम्पन्न भयो ।

समारोह समितिका अध्यक्ष इन्द्र नकर्मी भोमिबाट स्वागत भाषण र भिक्षु बोधिसेनबाट धर्मदेशना पछि समितिका कोषाध्यक्ष प्रदीप शाक्यको धन्यवाद ज्ञापनका साथै समारोह विसर्जन भयो । उक्त दिनमा नगरभरि बायज् वितरण, प्रत्येक घरमा बौद्धजण्डा एवं बुद्ध प्रतिमा सजावट तथा दीपावली भव्यरूपमा भएको थियो ।

स्वास्थ्यलाभको कामना

२५२७ ओं बुद्धज्यन्तीको पावन दिनको सुअवसरमा बनेपाको अस्पतालमा उपचार गरिरहेका विरामीहरूको स्वास्थ्यलाभको कामना सहित निजहस्ताई ध्यानकुटी विहारका तर्फबाट फलफूल प्रदान गरियो ।

बौद्ध हाजिरी जवाफ प्रतियोगिता

२५२७ ओं बुद्ध ज्यन्तीको अवसरमा बनेपास्थित ध्यानकुटी विहारमा बनेपा बुद्धज्यन्ती समारोह समितिको आयोजनामा भएको दोश्रो बागमती अञ्चलव्यापी बुद्धज्यन्ती रनिङ्ग शील बौद्ध हाजिरी जवाफ प्रतियोगिताको उद्घाटन गर्नुहोदै कानून, न्याय तथा भूमि-सुधार मन्त्री बखान सिंह गुरुडले बुद्धधर्ममा शान्ति भएको ले सारा संसारले बुद्धधर्मलाई मान्यता दिएर सम्मान गरिराखेको छ भन्दै भगवान् बुद्धको सन्देश मार्ग दर्शनबाट विश्वशान्ति सम्भव हुने कुरा बताउनुभयो । यसे शिनशिनामा बाल्यकालदेखि नै भिक्षुहरू उद्यमी भएर बुद्धधर्मको प्रचारमा लागिरहेको कुराको पनि बहाले सराहना गर्नुभयो ।

समितिका अध्यक्ष इन्द्र नकर्मी 'भोमि' को सभापतित्वमा भएको उक्त समारोहमा आजाद माध्यमिक विद्यालयका प्रधानाध्यापक रामभक्त कोख श्रेष्ठले विश्वशान्तिको लागि शुद्ध मित्रता चाहिएको छ, यस्तो मित्रताको लागि बुद्धको निशस्त्रीकरण नीति अत्युपयोगी छ भन्नुभयो ।

साहित्यकार ज्ञानकाजी मानन्धरले धर्म मानव जीवनको अभिन्न अङ्ग भएको कुरा उल्लेख गर्दै नेपालमा लिच्छविकालदेखि बौद्ध र अबौद्धका बीच समन्वय भइआएको कुरा बताउनुभयो ।

भिक्षु अश्वघोष समझ भएको शीलप्रार्थना पछि समितिका सचिव प्रदीप शाक्यले स्वागत भाषण गर्दै 'दियोमुनि अङ्गयारो' उक्ति चरितार्थ भए ज्ञे बुद्धको जन्म भूमि नेपालमा नै अन्य देशको तुलनामा बुद्धधर्मको प्रचार भएको छैन भन्नुभयो ।

बनेपा ध्यानकुटी विहार, ललितपुर सुमंगल विहार, भक्तपुर मुनिविहार र बौद्ध समकृत विहार, कान्तिपुर गण महाविर र चापामाउँ ज्येति विहारहरूले माग लिएको

उक्त प्रतियोगितामा प्रथम थान पाई विजयी हुने ध्यानकुटी विहारका उपासिका सुश्री मीना शाकपाई भिक्षु अश्वघोष महास्थविरले बुद्धमूर्ति अंकित रनिड शीलड तथा प्रमाणपत्र प्रदान गर्नुभयो । यस्तै द्वितीय हुने मुमण्गल विहार समूहलाई र तृतीय हुनेहङ्कलाई प्रमाण प्रदान वितरण गरियो ।

धर्मकीर्ति विहारबाट विभिन्न कार्यक्रम

२५२७ अौ बुद्ध जन्मतीको उपलक्ष्यमा धर्मकीर्ति विहारको तर्फबाट प्रत्येक बैशाख पूर्णिमाका दिन काठमाडौंका सबै अस्पतालहरूमा उपचार गराइरहेका विरामी हङ्कला बिस्कूट प्रदान गरियो ।

उक्त विहारको बौद्धअध्ययन गोष्ठीको तेहों बर्बं प्रवेशको अवसरमा सोही विहारमा नेपाली बौद्ध सांस्कृतिक सम्बन्धी एवं बुद्धमूर्ति तथा बौद्ध चित्र आदि प्रदर्शन भव्यरूपमा भएको थियो र धर्मकीर्ति अध्ययन गोष्ठीका अध्यक्ष धम्मवती अनगारिक प्रमुख २६ जना सदस्यहरूले उक्त दान पनि गरेका थिए ।

धरानमा बुद्धजयन्ती

२५२७ अौ बुद्धजयन्ती समारोह बौद्ध उपासिका संघ र बौद्ध संस्कार संघको संयुक्त आयोजनामा विभिन्न कार्यक्रमानुसार बुद्धधर्मार्थम धरानमा भव्य बुद्धजयन्ती समारोह सम्पन्न भयो । स्थानीय भिक्षु मैत्रीद्वारा विश्व बौद्ध जण्डोत्तोलन पछि नवनिर्मित गेट पुल, बुद्ध विश्वशान्ति स्तूप चैत्य धर्मधारुको समुद्धाटन सम्पन्न भयो । शीलप्रार्थना, बुद्धपूजा र धर्मदेशना भएको उक्त दिनमा दिउँसो श्रोमती विष्णुदेवीको सभापतित्वमा भएको प्रवचन गोष्ठीमा भिक्षु मैत्रीले बौद्ध संस्कार अनुरूप काम गर्दै लान सकेमा नै मानव कल्याण हुने कुरा बताउनुभयो । उक्त गोष्ठीमा धर्मरत्न शाकयले पञ्चशीलमा एउटा मात्र शील पालनगरी भवभोग प्राप्त गर्ने एकजना चोरको विश्लेषण गर्दै पाँचैवटा शील पालन गर्न सकेको खण्डमा

मनुष्य जीवन सार्थक हुने कुरा बताउनुभयो । बौद्ध संस्कार संघका अध्यक्ष खड्ग बहादुर मोक्तानले भगवान् बुद्धका अनात्म दर्शनमात्रिक प्रकाश पार्नुभयो । बज्रकुमार वज्राचार्यले जुन व्यक्ति बुद्ध धर्म र संघको शरणमा जान्छ त्यसले मानव जीवनमा गर्नुपर्ने सबै काम पूरा गरी जीवन मुक्त शुद्ध बुद्ध हुन सक्ने कुरामा जोड दिनुभयो । बौद्ध उपासिका संघका सचिव श्रीमती कृष्णा ताम्राकारले ०३६।४० सालको प्रगति विवरण पेश गर्नुभयो ।

उक्त दिनमा हजारौं नरनारीको लावा लस्कर सहित बुद्ध प्रतिमा रथयात्रा नगरपरिक्रमा सम्पन्न भई राती दीपावली समेत गरिएको थियो ।

स्वर्गीय कर्मपा लामाको स्मृतिपूजा

गत बैशाख महीनामा स्वयम्भूस्थित अनन्दकुटी विहारको 'धर्मालीक धर्मांगार'मा स्वर्गीय घेलुवां कर्मपा लामाको पुण्यस्मृतिमा बहाँले यथाशीघ्र अवस्तार लिन आउनुपर्न्यो भने प्रार्थना समेत गरी शयाँ बत्ती बाली स्वर्गीय कर्मपा लामा र दलाई लामाको तस्बीर सजाई तीन दिनसम्म भक्तिपूर्वक वज्रसत्त्वको पूजा 'मनांग घोरायाल' संस्थाको आयोजनामा दब्सान् रिम्पोछेको नेतृत्वमा संस्थाका सेक्रेटरी लामा कर्म गुरुङले तीन दिनसम्म गरेको छ । उक्त प्रार्थना पूजामा सम्मिलित सबै मनांगे बौद्ध महिला पुरुषहङ्कलाई चियापान तथा भोजन गाराई वज्रसत्त्वको जलप्रसाद ग्रहण गरिएको थियो ।

स्वर्गीय कर्मपा सन् १९८१ मा अमेरिकामा स्वर्गवासहुँदा बहाँले भविष्यमा आफू कुनै निश्चित गाउँमा जन्म लिने कुरा लेखिएको पत्र कुनै महीना भित्र शुभ नक्षत्रको तिथिमा लामाहङ्को एक समूहले लिइरहेका छन् भन्ने पनि चर्चा भइरहेको छ ।

प्रवचन गोष्ठी

२५२७ ओं बुद्ध जयन्तीको उपलक्ष्यमा छाडनी स्थित मैत्री परिवार संघ केन्द्रीय कार्यालयले बुद्धपूजा तथा प्रवचन गोष्ठीको आयोजना गरेको छ । उक्त कार्यालयमा विरत्न वन्दना र शीलप्रार्थनाको सिलसिलामा भिक्षु कुमार काश्यपले शील समाधि तथा प्रज्ञा मुक्ति प्राप्तिका लागि अभिन्न अंग हुन् भन्नुभयो । संघका अध्यक्ष न्हुँचे बहादुर बज्राचार्यले जीबनका लागि अति महत्वपूर्ण चतुर्भुवन विहारका विषयमा आठनो मन्त्रव्य पोखनुभयो र मैत्री परिवारका सदस्य कनक द्वीप बज्राचार्यले धन्ववाद ज्ञापन गर्दै बुद्ध, धर्म र संघको विषयमा प्रकाश पार्नुभयो ।

पोखरामा बुद्धजयन्ती समारोह

२५२७ ओं बुद्धजयन्तीको उपलक्ष्यमा पोखरामा सप्ताहव्यापी कार्यक्रम सहित भव्यरूपमा बुद्धजयन्ती मनाइएको छ ।

अनदु शान्ति स्तूप पूजा, माटेपानी बौद्ध गुम्बामा पूजा, भैषज्य पूजा तथा ज्ञानमाला भजन सहित भएको साहित्यनिकार्यालयले कार्यक्रमको अन्तिम दिन बैशाख पूर्णिमाका दिन भएको गोष्ठी र समारोहमा भ्रम तथा सामाजिक कल्याण राज्यमन्त्री सुश्री भद्रकुमारी धले र भूतपूर्व मन्त्री हर्खे बहादुर गुरुड सहित गण्य मान्य प्रतिष्ठित सहित स्थानीय हजारों नरनारीले भाग लिएको उक्त समारोहमा बुद्धजयन्ती समारोह समितिका केन्द्रीय अध्यक्ष भिक्षु अमृतानन्द महास्थविरले बुद्धधर्मको विषयमा व्याख्यान दिनुहुँवै शान्तिको लागि सरकार र जनता सबै निस्वाद्य भावले प्रयत्नशील हुनुपछं र सरकारले पनि देविका उपभोग्य वस्तुलाई सुलभ र कम दरमा प्राप्त गराउने व्यवस्था गरिनुपर्दछ । जनताको आवश्यकताको विद्युत् जस्तोमा बढी महसूल लिईयो भन्ने जनगुनासाहृतिर पनि ध्यान दिनु उचित छ किनकि देविका उपभोग्य

वस्तु दुग्रंहणीष भएमा पनि अशान्ति हुन सक्छ भन्नुभयो ।

धर्मशीला अनगारिका पोखरा ज्ञानमाला संघ र बुद्ध अर्धुसदनका, कार्यक्रमले पोखराका बौद्धजगत् ज्यादै सन्तुष्ट भई आगामी कार्यक्रमहरू पनि भव्यरूपले मना-उन पाउने आशा व्यक्त गरेका छन् ।

तानसेनमा समारोह

ज्ञानमाला सभा परिवारको आयोजनामा पात्पा जिल्लाको तानसेनस्थित महाचैत्य विहार, टक्सारमा एक भव्य समारोहका सत्य नगरस्तरीय माध्यमिक विद्यालय हाजिरी जवाफ प्रतियोगिता, व्यवचन गोष्ठी, भजन, प्रभात फेरी, बुद्धपूजा र बुद्धको रथ सहितको शोभायात्रा सम्पन्न भयो ।

२५२७ ओं बुद्धजयन्तीको उपलक्ष्यमा भएको त्रिदिवसीय समारोहमा बौद्धमहिला टक्सार, ज्ञानमाला संघ भीमसेन टोल, बौद्ध महिला भीमसेन टोलबाट पनि सक्रियरूपमा भाग लिएका थिए । मिक्कु शाक्यानन्दबाट बुद्धपूजा र धर्मदेशना सहित हाजिर जवाफ प्रतियोगितामा विजयी भएका कन्या माध्यमिक विद्यालयका टोलीलाई ज्ञान शील्ड पनि प्रदान गरियो ।

भव्य शोभायात्रा

कणली जिल्लाको सदर मुकाम धनगढीमा प्रेमलाल तुलाधरको अध्यक्षतामा गठित बुद्धजयन्ती समारोह समितिद्वारा २५२७ ओं बुद्ध जयन्ती धूमधामसंग मनाइयो ।

सांस्कृतिक बाजागाडा सहित हजारों नरनारीले भाग लिएको बुद्ध मूर्तिको शोभायात्राले नगरपरिक्रमा गरेको थियो । पहिला पल्ट यसरी धुमधामसंग मनाइएको यस समारोहको बुद्ध मन्दिरमा आयोजित सांबंजिक बौद्ध सभामा प्रेमलाल तुलाधरले बुद्धबाट फूटको लागि होइन एक जूट भई शान्ति गनंको लाभि हो भन्नुभयो ।

शोभायात्रामा लामा कलाकार पेमा वाग्यालने बनाएको साठे तीन फीट अग्नि बुद्धमूर्तिको प्रदर्शन तथा साँझ विभिन्न क्षेत्रबाट आएका ४५ जना जति लामाहरूले बुद्ध सम्बन्धी लीलाका छांकीहरू प्रदर्शन गरेका थिए ।

केन्द्रीय उपाध्यक्ष नुवाकोटको समारोहमा

नुवाकोट जिल्लाको सदर मुकाम विदुर त्रिशूलीमा २५२७ औं बुद्धजयन्ती समारोह सुगत बौद्धमण्डल तथा विश्वशान्ति पूजा आयोजक समितिको कायंक्रम अनुसार रत्नदेव शाक्यको अध्यक्षतामा विभिन्न कायंक्रमका साथ सम्पन्न भयो ।

यस कायंक्रममा जिल्लाभरका गुम्बा तथा लामाहरू, पञ्चायत्रदृढ़ र प्रधानयत्रदृढ़ सहितमे भाग लिएका थिए । स्थानीय सुगत चैत्यमा ५६० गजको कपडामा बुद्ध बोधिसत्त्वको मन्त्र छापी १०८ लण्डा उभ्याई बुद्धजयन्ती समारोह समितिका केन्द्रीय उपाध्यक्ष पूज्य छेत्रु कुस्थो लामाद्वारा विविधत्रूपमादि कार्य सम्पन्न भयो ।

भिक्षु मेघद्वारद्वारा शील प्रार्थना भएको उक्त समारोहमा जिल्ला पञ्चायत्रका उपसभापति जगत बहादुर तामाङ्ग, सामाहरू र वीर बहादुर शाक्यले बुद्ध र विश्वशान्तिको विषयमा प्रबचन गर्नुभएको थियो ।

समारोहको अन्तमा धन्यवाद ज्ञापन गर्नुद्देह सुगतपुर दायक परिषद्का सचिव बोधिरत्न शाक्यले उत्तम पात्र खानेर स्वच्छ हृदयमे दान दिनु सबैको कर्तव्य हो भन्नु भयो ।

वीरगंजमा बुद्धजयन्ती

२५२७ औं बुद्धजयन्ती उपलक्ष्यमा वीरगंजमा ३ दिनै] भव्य समारोह सम्पन्न भयो । वैषाख पूर्णिमाका दिन माईस्थान बीद्रुचौकमा केन्द्रीय बुद्धजयन्ती समारोह समितिका बाट भाग लिनु भएका भिक्षु सुशोभनद्वारा चैत्यशील

बुद्धपूजा उप्रात्र काठमाडौंबाट गएको धिमे टोली लगायत सांस्कृतिक आजागाजा, बैंड बाजा एवं स्काउट, विद्यार्थी र साहू महाजन सहित हजारों भक्तजनले भाग लिएको बुद्धरथयात्राले नगर परिक्रमा गरेको थियो ।

उक्त दिनको समारोहमा बौद्ध समितिका उपाध्यक्ष चित्ररत्न कंसाकार, सत्यनारायण, सुदर्शन शाक्य, रेयुकाई का महेशले बुद्धमंडल का विविध पक्षमा प्रकाश पार्नुभएको थियो र भिक्षु सुशोभनबाट सारगम्भित धर्मदेशामा सम्पन्न भयो । तेऽत्रो दिनमा चित्रविधि कायंक्रमका साथ बोद्ध चल-चित्र पनि प्रदर्शन गरिएको थियो ।

चतरामा बुद्धजयन्ती

चतरा ब्यापार संघले बुद्धमंडल सम्बन्धी आध्यात्मिक लेख रचना सहित ममावेश गर्ने गरी स्मारिका प्रकाशित गर्ने र २५२७ औं बुद्धजयन्ती ममाउन ३१ जनाको स्थायी कायंसमितिको निर्णय अनुसार धुमधामसँग बुद्धजयन्ती समारोह मनाएको छ ।

चैनपुरमा बुद्धजयन्ती

चैनपुर संखुचासभामा २५२७ औं बुद्धजयन्ती दिदिवसीय कायंक्रमका साथ भव्य गाजाबाजा सहित बुद्धमूर्ति सजाइएको रथले नगर परिक्रमा गराई हजारों भक्तजन र नरनारीले भाग लिई सम्पन्न गरेको छ ।

बुद्धचौकमा आयोजित समारोह पंचशील प्रदानबाट शुरुभई भगवान् बुद्धको पूजा अचंता सहित केन्द्रीय बुद्धजयन्ती समारोह समितिबाट जानुभएका आनन्द कुटी विहार गुठीका सचिव भिक्षु मैत्रीले प्रमुख अतिथित्र ग्रहण गर्नुका साथै बुद्धको जीवन र उपदेशका विविध पक्षमा सरल र प्रभावकारी ढंगले आफ्नो विचार व्यक्त गरी धर्मदेशामा गर्नुभएको थियो ।

चन्द्रज्योति शाक्यको अध्यक्षतामा भएको सो समारोह स्थानीय हमाजसेवी शिक्षक श्री पद्मप्रसादद्वारा

संचालन भई अनन्त प्रसाद श्रेष्ठ र नरेन्द्र शाक्यद्वारा प्रवचन भएको थियो ।

समारोहको पहिलो दिन प्रधानपञ्च यडानम्द पौडेल-को अध्यक्षतामा भएको साहित्य तथा संगीत गोष्ठीमा साहित्यकर्फ पहिला र दोस्रा हुने इन्द्र बहादुर के. सी. र हेमाङ्ग शर्मा तथा संगीतकर्फ पहिला र दोस्रा हुने रत्न-केशर भण्डारी र सुश्री वीणादेवी पौडेललाई पुरस्कार वितरण गरिनुका साथै साँझ दुबैदिन दीपावली भएको थियो ।

भोजपुरमा बुद्धजयन्ती

वैशाख पूर्णिमाको दिन भोजपुरको टक्सारमा रहेको शाक्यमुनि विहारमा बिगत वर्षहरूमा छै भव्य बुद्धजयन्ती समारोह सुसम्पन्न भयो । प्रजातफेरी भई शील प्रार्थनाबाट शुरू भएको उक्त दिनको समारोहमा काठमाडौंबाट जानुभएका भिक्षु प्रजारशिम महास्थविरद्वारा बुद्धपूजा एवं धर्मदेशना सम्पन्न भएको थियो ।

दिउसो सुमिजित बुद्धको रथयात्रा बाजागाजा र भजन सहित हजारी भक्तजन र सजनन महिला सहित बजार परिकमा गराइएको थियो । रथयात्रा पछि भएको सावंजनिक बौद्ध सभामा सभापतिको आसनबाट भिक्षु प्रजारशिमले नेपालमा स्थविरवाद बौद्धधर्मको प्रचार प्रसारमा त्यसै टक्सारमा जमेका केही भिक्षु-हरूबाट टेवा दिन पाइनु गौरवको कुरा हो भन्दे बुद्धका गौरवमय शिखा दीक्षा सम्बन्धमा विशेष उल्लेख गर्नु-भयो । उक्त सभामा बौद्ध सघका सचिव लालधन शाक्यले स्वागत भाषण गर्दै समितिको संक्षिप्त प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नु-भयो । रथस्तै सुश्री शीलशोभा उपासिका, शिक्षक गणेश वज्राचार्य र कृष्ण प्रसाद विमिरेले पनि बुद्धजय तीको महत्वबाटे प्रकाश पार्नु-भयो । त्यहाँका स्थानीय जनताले तप्त भेरको लागि शान्ति

कार्यालय संघेको लागि एकजना भिक्षुको आवश्यकता भा जोड दिनुभएको थियो ।

बागलुडमा बुद्धजयन्ती

भगवान् बुद्धको २५२७ ओ जयन्तीको उपलक्ष्यमा बागलुडमा दुईदिनै समारोहको आयोजना भयरूपमा भएको छ । पहिलो दिन वीरेन्द्र उद्यान समीक्षालयमा अधिकृत कर्मचारी बलवतिरबाट प्रवचन गोष्ठी र रेडक्रस संस्थाहरूका बीच बादविवाद प्रतियोगिताभई प्रथम र द्वितीय भएका विद्यामन्दिर माध्यमिक विद्यालय र बीरेन्द्र माध्यमिक विद्यालयलाई मुख्य अतिथि धबलागिरीको अच्छलाधीश रिक्तवर्णबाट पुरस्कार वितरण भयो ।

वैशाख पूर्णिमाका दिन बुद्धको पूजा, पाठ र शीलप्रार्थना सहित स्थानीय विहारको पुस्तकालयको आयोजनामा बुद्ध सम्बन्धी प्रवचन गोष्ठी पनि भयो ।

बेलुका भजन र बाजागाजा सहित बुद्धको मूर्तिलाई खटमा राखी भव्यताका साथ शोभायात्रा सम्पन्न भयो ।

ध्यानकुटीमा निर्माणकार्य

बनेपास्थित बौद्ध विहार ध्यानकुटीमा प्रारम्भिक भिक्षु तालीम केन्द्र एवं बृद्धधर्मको लागि बहुपक्षीय कार्यक्रम संचालन गरी रचनात्मक कार्य सम्पादन गर्न स्थान सुविधाका लागि व्यप निर्माण कार्य तदारुहताका साथ शुरू भइराखेको छ । भिक्षु अश्वघोष महास्थविरको संरक्षकत्वमा संचालन भइरहेको उक्त ध्यानकुटीमा केही दिन पछि नै सामूहिकरूपमा एक ‘ध्यानभावना’ सञ्चालन हुने भएको छ ।

५

बर्माया ध्यान गुरु नेपालय

बर्माया ध्यानकेन्द्र 'महासी साशन यैता' याम्ह अम्ह ध्यानगुरु सयादो उ सुन्दर नेपालय ध्यानभावना स्थनेया लागी ये देसय अर्थकः विज्याः गु दु । साशन यैताय विदेशी योगी (ध्यानी) तथ्यत भावना सम्बन्धि निर्देशन विया विज्याइम्ह बस्तोल विषयना ध्यानगुरु महासी सयादोया शिष्य खः । बी. ए. व धम्माचारीय उपाधि दय धुंकूम्ह वसपोल श्री लङ्काय नं धर्मदूतयाङ्गय ज्या याय धुंकूम्ह खः । नेपालितवः गु रहन सहन व धर्मप्रति अद्वा खनाः बुद्ध नेपालय है जन्म जूगु खः धैगु खोग् क्वातुक मनं हाकाः गु खैं कनाः लि बुद्ध ल्वीका विज्याः गु विषयना भावना ये छोसं नं अभ्यास यानाः ज्ञानयात ल्वीके माः गु खैं बसरोलं कना विज्याः गु दु । श्रीघः यः धर्मकीर्ति विहारय च्वनाः लि उक्त विहार एवं भवेत्या ध्यानकुटी आदि विभिन्न यासय वसपोल ध्यान अभ्यास याकोगु जूगु दु ।

नगां, पांगा व क्यपुलिइ बुद्धजयन्ती

२५२७ कवः गु बुद्धजयन्ती नगां, पांगा व क्यपुलिइ भगवान् बुद्धया प्रतिमा खतय तयाः जात्रा यानाः सांस्कृतिक भजन सहितं कुक्षः धायक न्यायकूगु दु । उखुन्ह है जूगु बुद्धपूजाय शीलप्रायना याकाः लि भिक्षु सुदर्शनं धैविज्यात - बुद्धमर्य याकः चा ध्यान यायगुलिइ गुलि महत्व कथना तः गु दु उलि है सामूहिक अद्वाकार्यं या महत्व नं कनातः गु दु ।

धर्मदेशना

स्वांयापुही पतिकं दैयदंसं गुथिपाः फयाः न्यायका वैच्वंगु बुद्धजयन्ती युगुसी नं थी थी कार्यक्रम सहितं पीगननी मरुई श्रामणेर कोलितया धर्मदेशना सहितं कुक्षः धायक न्यायकूगु दु ।

चूडाकर्म

कालिम्पोंगय उपासक पूर्णकाजी शाकधया न्याम्ह कायविन्त भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविरद्वारा प्यन्हृया लागी श्रामणेर दीक्षा विया: मञ्जल चूडाकर्म सुसम्पन्न जुल । युक्तयं चूडाकर्म कालिम्पोंगय निको खुसी जगु खः ।

बुटवलय बुद्धजयन्ती

२५२७ कवः गु बुद्धजयन्ती समारोह न्यायकेत भिक्षु चुन्द महास्थविरया अध्यक्षताय गठन जूगु फिन्याम्हसिया समारोह समिति इवन्हृयकया कार्यक्रम दयकाः बुद्धरथयात्रा, प्रभातफेरी, बुद्धपूजा, धर्मोपदेश परित्राणपाठ, प्रसाद वितरण आदि कार्यक्रम भव्यरूपं सम्पन्न यात ।

उगु अवसरय बुटवल जेसीजया पाखें बौढ हाजिरी जवाफ प्रतियोगिता, मिलान प्रत्यय, बुद्धपूजा भिक्षु चुन्द महास्थविरपाखें धर्मदेशना, ज्ञानमाला भजन, अनगरिका देवाचरी व बुद्धराज तुलाधरपिनि तत्वावधानय, सकल त्वा: बायापिनिपाखें लुम्बिनी अच्चल अस्पतालया खवीगु बेडया ल्वगितयत फलफूल व बिस्कुट प्रदान व स्वदैनिसे खुदेतकया १०८ मह बालबालिकातयत सुगतदास शावयपाखें कल्पवृक्ष दान नं जुल ।

न्हृसःलिसः कासा

२५२७ कवः गु बुद्ध जयन्तीया लसताय यल, हः खा त्वा: या ग्वसालय जूगु जिल्लाव्यापी अन्तरपुस्तकालय बौढ ह्वसःलिसः कासाया उद्घाटन यामाः राज्यद्वय पञ्चायतया अध्यक्ष मरीचमान सिंहं भगवान् बुद्धया मूर्तियात पुज्यानां जक मज्यू, वस्पोलं क्यना विज्याः गु सन्मार्गयात मनन यायमाः धैदिल ।

मिथु प्रज्ञानन्द महास्थविरपाखें शील प्रार्थना जुया:
शुरु जूगु उगु समारोहय् ल. पु. नगर पञ्चायतया
प्रधान पञ्च बुद्धिराज वज्जाचायं सभापतिया थासं
मठानाः भगवान् बुद्धया सन्देशयात् साकार यायमा:
धैरिज्यात् । प्रतिरोगिता आयोजक समितिया अध्यक्ष
तीर्थमान शाक्य व प्रा. आश.राम शाक्य इव्य् व
पुजाभाजां जक बुद्धधर्मेण्या आदर ज्वीमर्फेगु खें प्वंका
विज्यत ।

युगु हे ऊबलय् प्यन्हु लिपा जूगु बिजं कासा मिथु
बुद्धधोषपाखें शील प्रार्थना जुया:लि प्रधानपञ्च वज्जा-
चायंजुया सभापतित्वय् शुरु जुल । उगु प्रतिरोगिताया
शुरुई आरम्भ—मन्त्रय प्वंका:लि दरबार हाई स्कूलया

भारतय् दकसिब्य् अपो चूगु बाइस्कलया ता:

LINK
लिंक

Safex
साफेक्स

द्यूकीद्वा:

CYCLO INDIA, ALIGARH

वितरकः

M/s. SETHI Brothers

483, Esplanade Road, Delhi
Phone: 719000

प्रधानाध्यापक सुवर्ण शाक्यं ततःपेंगु ग्रथ
बना चवने मलाःपि मनूतय् त संक्षिप्तरूपं सार ग्रहण
यायत न्यनीयों व ब्वतिकाइपि निखलःसियां लागी
युजवःगु कायंकम ज्याख्यले दु धासे गुगुं न नीतिया
खें न्यनेगु व कनेगु जक मखु व्यवहारय् छ्यला न
यकेमा: धैरिज्यात् ।

गुंगु सफूकुथि ब्वतिकागु उगु कासाय् बौद्ध
पुस्तकालय, यशोधरा पुस्तकालय, व जनपुस्तकालय
छसीकथ ह्याप, ह्यापलांत्यू व लियांत्यू जूर्पि त्याःमिपित
मिथु प्रज्ञानन्द महास्थविरपाखें सिर्पीः लल्हात् । उगु
बिजं कासाय् मिथु बुद्धधोष, मिथु मैत्री, सुवर्ण शाक्य
व महेद्र शाक्यर्पि निर्णयिक जुया बिज्याःगु खः। कासाया
ऊबलय् थःगु खें प्वंका.लि प्रा. आशाराम शाक्यं
अमेरिका व रुसया राष्ट्रपतितय् मनस्थिति ५ मिनेट जक
विचलित जुलधाःसा न संसार ध्वस्त ज्वीफुगु थें याःगु
मानवविधवंशकारी ग्यानापुगु स्थितिइ बुद्धया उद्देशयात्
थःनालाः शान्ति कायम यायमाःगु दु धैरिज्यात् ।

सभापतिया थासं प्रधानपञ्चजुं मानवकल्याणया
उपायत ष्वीका: भगवान् बुद्धया शिक्षादीक्षायात् अनुमो-
दन यानाः संसारय् शान्तिकायम यायमाःगु खें तिबः
विया बिज्यात् । आयोजक समितिया पाखें अध्यक्ष
तीर्थमान शाक्य व उग्राध्यक्ष सुरेन्द्र शाक्यर्पिसं शासा
सम्बन्धि प्रतिवेदन प्रस्तुत याना बिज्यात् ।

बौद्ध धर्मदेशना

२५२७ बवःगु बुद्धजयन्तीया उपलक्ष्यस येदशया ३५
बाहात्वाःया मञ्जुश्रीमक महाबिहारय् स्वांया पुही
खुन्हुनिमें ज्या: पुन्हीतक लच्छयंकं रत्नसुमङ्गल शाक्यया
पाखें बौद्ध धर्मदेशना सम्पन्न जुल । स्थानीय धर्मप्रेमीर्पि
मुनाःआयोजना याःगु उगु धर्मदेशनाया धर्मदेशक शाक्ययात्
दसिरौ लःल्हाइगु जूगु दु ।

भिक्षु अमृतानन्द महास्थविरका ग्रन्थहरू-

नेपाल भाषामा

१. अग्रशावक
२. आर्यपत्य (द्वितीयावृत्ति)
३. कर्मविभाग
४. गृहीर्वनय (चतुर्थावृत्ति)
५. जातकमाला भाग-१ (द्वितीयावृत्ति)
६. जातकमाला भाग-२ (तृतीयावृत्ति)
७. विरत्नवन्दना
८. धम्मपद (द्वितीयावृत्ति)
९. धर्म व विनय
१०. धम्मपदटुकथा (द्वितीयावृत्ति)
११. प्रजापति गौतमी (द्वितीयावृत्ति)
१२. पाठ्यसूत्र
१३. बौद्धकहानी
१४. बुद्धशासनया इतिहास
१५. बुद्धजीवनी (तृतीयावृत्ति)
१६. महास्वप्नजातक (द्वितीयावृत्ति)
१७. विश्वन्तरजातक (द्वितीयावृत्ति)
१८. सर्वजग्धातु
१९. सूत्रसंग्रह
२०. विषय सूची

नेपालोमा

१. संक्षिप्त बुद्धजीवनी (द्वितीयावृत्ति)
२. धम्मपद (तृतीयावृत्ति)
३. गृही-विनय (द्वितीयावृत्ति)
४. अग्रशावक (अप्राप्य)
५. कसको कुरा सत्य हो ?
६. बुद्धशासनको इतिहास भाग-१
७. पटाचारा स्थविरा
८. अस्वस्तकर प्रेतकथा

९. बुद्धकालीन ब्राह्मण भाग-२
१०. बुद्धकालीन ब्राह्मण भाग-३
११. बुद्धकालीन गृहस्थीहरू भाग-१
१२. बुद्धकालीन गृहस्थीहरू भाग-२
१३. बुद्धकालीन गृहस्थीहरू भाग-३
१४. बुद्धकालीन महिलाहरू भाग-१
१५. बुद्धकालीन महिलाहरू भाग-२
१६. बुद्धकालीन महिलाहरू भाग-३
१७. जातक संग्रह भाग-१
१८. जातक संग्रह भाग-२
१९. जातक संग्रह भाग-३
२०. जातक संग्रह भाग-४
२१. बुद्धकालीन राजपरिवार भाग-१
२२. बुद्धकालीन परिद्वाजकहरू भाग-१
२३. बुद्धकालीन शावक चरित भाग-१
२४. बुद्धकालीन शाविक चरित भाग-१
२५. बुद्धकालीन ब्रह्मादिदेव भाग-१
२६. बुद्धकालीन प्रेतकथा
२७. बुद्धकालीन विमानकथा
२८. जापान धर्मणको डायरी
२९. नेपालको थेरवाद बुद्धधर्मको संक्षिप्त इतिहास

३१. संक्षिप्त कथा सहित धम्मपद
३२. A Short History of Theravada Buddhism in Nepal.
३३. Buddhist Activities in Socialist Countries (अप्राप्य)